Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаржэмнай 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 127 (13616) | 1974 оной июнийн 2, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

В. И. ЛЕНИНЭЙ ТҮБЭЙ МУЗЕЙЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ленинэй суртал һургаалые тайлбарилан ойлгуулха, В. И. Ленинэй ажаябадал болон ажал ябуулгын, КПСС-эй болон совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалай жэшээ дээрэ ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ габьянуудтай байһанайнь түлөө **В. И. Ленинэй түбэй музейе Ленинэй орденоор шагнаха.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1974 оной майн 31.

...ЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭДЭГ ХҮН

...Хабарай хара һалхин хэ... хоногто үлеэжэ, хахал... газар дээгүүр үдэһөө ...ртэ хуа тооһо шорой үр... ...үүлэн зуна. Заримандаа ...р тэнгэри хоёр ниилэжэ ...ан шэнги болохо юм.

...этэрэ голой зүүн хажуу... ...арихан талын таряалан... ...э хүдэлжэ байһан тарил... ...агрегадууд хуа манан ...о шорой соо нэгэ хараг... ...нэгэ харагдахаяа бо... ...о. Механизаторнуудта ...этэйл хаһа. Тэдэнэй ...саһа хунарыень зу... ...тооһон даранхай. Илан... ...кукурузын сеялкын хой... ...аһалдаад ябаһан хүнүү... энеэбхилхэдэнь, шүдэ... ...дынь лэ сайха, нюдэ... ...нь шэлнүүд ялалзаха юм.

— Гайтайхан, хагсуу, ...ай-хуурайгаар һалхил... бэрхэтэйшэг хабар ...бо даа. Һаянайл май һа... барагдаха тээшэ бага ...э дулаарба. Тиихэдэнь лэ ...кукурузаяа түлэг тарижа ...эбди. Тэрэгүйгөөр, хү... дулаасаагүй хүрьһэндэ ...рузын үрэһэ тариха ар... ...й байгаа ха юмбибди. ...айш эндэ намар эртэшэг ...уу унадаг аад. кукуру... ...үрэһэ ядахын сагта ...ин 4—5 болотор заа... тарижа дүүргээгүйдэ ар... ...й юм. Тиимэһээ ехэл ...жа байнабди, — гэжэ ...рузашадай звеноё дааг...ша Иннокентий Гарифович Гарифулин хэлэнэ.

Тэрэ хүнэй нара, һалхинда нилээд хүрилһэн шарайе харахадаа, хабарай энэ хара һалхин соо олохон лэ үдэр хээрэ хүдэлөө хаш гэжэ мэдэхээр. Энэншье ойлгосотой ааб даа. Тэрэ бүри үбэл байхада трактораа заһабарилаад, таряалан дээрээ шэбхэ зөөжэ эхилээ бшуу. Намар тэндээ баһал өөрөө минеральна үтэгжүүлгэ тараагаа. Хабар эртэ хахалһан газараа борнойлжо, каток шэрэжэ, шииг нойтыень хушаа. Тиигээд үрэһэ тарихын урда буртаг үбһыень үгы хэхын тула культиватораар элдүүрилээ.

— Һаяын ехэ һалхи шуурганда таряа болоһон үрэһыемнай хуу үлеэжэ абаашана аа гү гэжэ айгаалби. Үрэһэез таримсаараа хойноһоонь хүндэ каток шэрүүлжэ, хүрьһыень нягтаруулһамнай, дээрэхи шоройнь хиидэсэ һураггүй бараг байгаал. Тиигээдшье катогоор һайса тэгшэлхэ, нягтаруулхада кукурузын эшэ намаа нэгэ жэгдээр гарадаг, хүрьһэнэй шииг нойтонойнь хатаса бараг байдаг, — гэжэ кукурузашан хөөрэнэ.

Иннокентий Гарифулиние гансашье «Мир» колхоз соогоо бэшэ, бүхы Зэдын аймагай ажалша бэрхэ, таряалангай «хатан» кукурузые һайнаар ургуулха онол оншыень олоһон хүн гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Хэнэйшье мэдэһээр кукурузые жэл бүхэндэ һайнаар ургуулха гээшэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ. Халтад гээл һаа, тэрэниие ган гасуур дайраха, хабартаа, зундаа ёһоор харууһалжа шадаагүй һааш, ургасые буртаг үбһэн даражархиха. Намар, саг соонь хуряажа абаагүй һааш, хүйтэн хюруу хүлдөөжэрхихэ бшуу.

Хэды тиимэшье һаань, нүхэр Гарифулин жэлһээ жэлдэ кукурузын ногоон набша намаагай эрхим һайн ургаса абаад лэ байдаг. Нёдондо гандуу хуурай уларилтай байһан жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 250 центнер ногоон намаа хуряагаа. Аяар 200 гектар газарһаа га бүхэндэ эды шэнээн ургаса абаха гээшэмнай ёһотойл ехэ амжалта, эсэшэ сусашагүй ажалай дүн гэжэ тоолохо шухала. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ аймагайнь ажахынууд дунда зэргээр гектар бүхэнһөө миил... 54 центнер кукурузын ургаса абаа ха юм.

Иннокентий Гарифулин эрхим ажалайнгаа түлөө бүхэроссин шанда хүртөө һэн.

— Сэхыень хэлэхэдэ, үшөөл бирагданагүй гээшэл даа. Би кукурузашанаар хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо нэгэл жэлдэ гектар бүриһөө 450 центнер ургаса хуряагаа бэлэйб. Хабартаа, зундаа хура бороо хаһа сагтаа ороо, дулааншье байгаа. Теэд, үнэндөө, сагай уларилһаа ехэ дулдыданцьегүй, ямаршье жэлдэ манай эндэ гектар бүхэнһөө 500 центнер хүрэтэр ногоон намаа хуряаха арга бии. Гансал газараа һайнаар үтэгжүүлхэ, бүхы арга боломжо хэрэглэн үһалха ёһотойбди. Тиигээл һаамнай, кукурузын ургасашье гараха даа, — гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэнь, энэмнай өөрынгөө мэргэжэл шадабари, газар нютагайнгаа арга боломжодо гүйсэд этигэдэг, дэмы хэлэдэггүй хүн гэжэ ойлгохоор байба.

Үнэндөө Зэлтэрэ нютагта кукуруза һайнаар ургуулхада бэрхэтэй газар. Тойроод хада уула, хабшуу тала, кукурузынь таряалан эндэ тэндэ 20—30 гектараар таһаранхай. Наг шэбхэ зөөхэдэ холошог. Газарайнь нюруу тэгшэ бэшэ, хуу добо дошо. Иимэ таряалан дээрэ сэб сэхэ зурууд гарган тарихань бэрхэтэй. Харин сэхээр таряагүй һаа, һүүлдэнь зурууд хоорондонь элдүүрилхэдэ хүшэр болохо, ургамалай эшэ набша гэмтээгдэхэ ха юм.

РЕПОРТАЖ

— Оньһон техникын, иланхаяа шэбхэ ашаха түхеэрэлгын дутамаг дээрэһээ газарнай муугаар үтэгжүүлэгдэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Манай отделениинхид ядахадаа шэбхэеэ гараар ашаха баатай болодог. Иигэжэ юу бирахабши даа. Минии һанахада, шэбхэ ашаха, буулгаха, иланхаяа газар дээгүүр тараан сасаха оньһон түхеэрэлгэ ехэ хэрэгтэй болоод байна, — гэжэ Иннокентий Гарифулин хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ тэрэнэй звеногойхид бүхы 200 гектар газарайнгаа га бүхэнһөө 300 центнерһээ бага бэшэ кукурузын ногоон намаа хуряажа, отделениингээ бүхы үнеэд, шахамал үхэр, хонидые шэмэтэ тэжээл — силосээр бардам хүрэхөөр хангаха зорилго урдаа табинхай. Кукурузын һайн ургаса абахын тула мүнөө үрэһэез тарижа дүүргэһээр, эшын бултайгаагүйдэ борнойлжо, мүн эшэнүүдэйнь һая гараад байхада, хоёрдохёо борнойлжо, буртаг үбһэнэй үндэһэ үгы хэхэдэ һайн. Зундаа кукурузын зурууд хоорондонь үшөө 2—3 дахин элдүүрилхэ, минеральна үтэгжүүлгэ, нэмэлтэ тэжээл оруулха хэрэгтэй.

М. НАМЖИЛОВ.

Зэдын аймаг.

Найдалыетнай харюулхаб

Оронгын совхозой соёлой байшанда нютагай зон олооройо сугларба. Үшөө тиихэдэ Ганзурино, Кокорино, Гильбэр тосхонуудһаа айлшад олон. Эдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Пётр Васильевич Трифоновтэй уулзалгада зорюулагдаһан һунгалтын урда тээхи суглаанда хабаадахаар ерэбэ ха юм.

Тус суглаае Оронгын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. Д. Мадаев нээжэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур, Оронгын совхозой профсоюзай рабочкомой түрүүлэгшэ П. Н. Нимаевта үгэ үгэбэ.

Буряадай АССР-һээ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Загарайн 519-дэхи һунгуулиин округой депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой эрхим механизатор Пётр Васильевич Трифоновэй намтар тухай хөөрэжэ үгэбэ. Үгынгөө эсэстэ тэрэ һунгалтын үедэ бүгэдэндөө П. В. Трифоновэй түлөө дууга үгэхэ байһандаа этигэн мэдүүлбэ.

Удаань үгэ хэлэһэн Сэлэнгын геологическа экспедициин геолог Р. Архипчук, совхозой директор Ч. И. Бардунаев, Оронгын дунда һургуулиин директорые һуралсалай талаар орлогшо Н. Н. Сергеева гэгшэд Пётр Васильевичые СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэнтэйнь дашарамдуулан, хани халуунаар амаршалаа, саашадаа ажалай ехэ амжалта туйлахыень, депутадайнгаа үүргые эрхимээр дүүргэжэ ябахыень үреэбэ.

Суглаанай эсэстэ СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат П. В. Трифонов үгэ хэлээ. Тиихэдээ тэрээндэ ехэ этигэл найдабари хүргэжэ, гүрэн түрын засагай дээдэ органдо түлөөлхэ гэжэ шиидэһэндэнь ехэ баяр баясхалан хүргэбэ. Олоной ехэ найдабариие ажалаараа харюулхаб гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Манай корр.

...АРИЛГА ...ҮЛЭГ ДУНДАА

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ Улаан-Үдын аймагай Калининай нэрэмжэтэ совхоздо огородой эдеэ ургуулха 3 бригада эмхидхэгдэнхэй юм. Тус ажахын дүй дүршэлтэй, үнинэй огородшодой нэгэн Феоктиста Павловна Пластинина овощ ургуулагшадай хоёрдохи бригадые даана.

—Манда дүршэлөөр баян хүдэлмэришэд олон. Нина Фёдоровна Бурлакова, Анна Николаевна Орлова, Зоя Галимовна Маникаева гэгшэд шэлэһэн мэргэжэлээ һайн мэдэхэ, бүтээжэ байһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандажа, жэл бүри огородой эдеэнэй тогтууритай һайн ургаса хуряажа абадаг мастернуудай нэгэн, — гэжэ бригадые даагша Феоктиста Павловна мантай уулзахадаа мэдүүлбэ.

Гэбэшье эхэнэр хүнэй гэртэ хэхэ ажал барагдаха бэшэ. Эдэ нүхэднай хэнһээшье түрүүн ажалдаа ерээд, өөрынгөө бүтээжэ байһан ажалые һайн шанартайгаар урид дүүргээд, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө туһалдаг, урагшаа урид һанаатай хүнүүд юм. Ямаршье орёо, хүндэ хүдэлмэри һайн шанартайгаар бүтээжэ шададаг ажалша бэрхэ хүнүүдэй нэгэн гэжэ дээрэ хэлэгдэһэн огородшод тухай тус ажахыда дэмы хэлсэдэггүй байха. Огородшодой эгээл харюусалгатай хаһа — тарилга мүнөө үедэ республика доторнай хаа хаанагүй түлэг дундаа ябажа байнхай. Вахмистрово тосхоной огородшод элдэб ургамалнуудай рассада бэлдэжэ бэлэн болгоод, тарилгаяа түлэг ябуулна.

Пластининагай бригадын гэшүүд бүхээглүүлжэ бариһан теплицэдэ үгэрсэеэ тарижа дүүргээд, мүнөө үедэ редискэ, свёкло, морхооб тарина.

Бригадын гэшүүд байгша ондо абаһан социалис уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхын түлөө оролдожо байнхай.

ЗУРАГ. ДЭЭРЭ: 1. Овощ ургуулагшадай бригадые даагша Ф. П. Пластинина. 2. Овощ ургуулагшад В. Г. Сергеева, З. Г. Маникаева, Н. Ф. Бурлакова ажалдаа.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Совет-Австриин хөөрэлдөөнүүд дүүрэбэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, Австриин Республикын Федеральна канцлер Б. Крайскиин хоорондохи хөөрэлдөөнүүд майн 31-дэ Кремль соо дүүрэбэ.

Совет-австриин харилсаа холбооое бүхы талаарнь саашадань хүгжөөхэ, тэрэшэлэн уласхоорондын мүнөөнэй байдалда хабаатай шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсээ.

Хэлсээн таатай, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

(ТАСС).

Алжирай Арадай Демократическа Республикада нүхэр А. А. Гречкын ошоһон тухай

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко Алжирай Арадай Демократическа Республикын Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, национальна оборонын министр полковник Хуари Бумедьенэй уряалаар, хани ёһоной албанай хэрэгээр Алжир ошоод, 1974 оной майн 27-һоо 31 хүрэтэр хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна.

* * *

АЛЖИР. (ТАСС). Албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко АНДР-эй Национальна оборонын министерствын хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэлэлдэ обед эмхидхээ.

Национальна оборонын министерствын генеральна секретарь Латреш, элдэб сэрэгүүдэй командалагшанар, Национальна оборонын министерствын управленинүүдэй начальнигууд, тэрэшэлэн социалис оронуудай элшэн сайдууд ба сэрэгэй атташенэр обедтэ байлсаа. Обед хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ.

США-гай Президент Р. Никсонэй албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэлгэ тухай

Совет-америкаан дээдэ тушаалтадай уулзалгануудые үе үе үнгэргэдэг байха гэжэ хэлсэгдэһэнэй үндэһөөр, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр 1973 оной июньдэ США ошоод байха үеэр дамжуулагдаһан уряалай ёһоор, США-гай Президент Ричард М. Никсон 1974 оной июнийн 27-һоо албанай хэрэгээр Советскэ Союзда уулзалгануудые хэжэ эхилхэ байна.

Австриин канцлер Москваһаа бусаба

Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр СССР-тэ ерэһэн Австриин Республикын Федеральна канцлер д-р Бруно Крайский Киев ошохоёо майн 31-дэ Москваһаа мордобо.

(ТАСС).

Оклахомодохи уулзалганууд

ИНИД (Оклахома штат). (ТАСС). Губернаторнуудай национальна конференциин уряалай ёһоор Холбоото Штадуудта ошоод байһан, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Ляшко түрүүтэй Советскэ Союзай республикануудай, хизаарнуудай ба областьнуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Оклахома штадаар ябаба.

Оклахомодохи уулзалганууд хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө. Совет ба америкаан арадуудай хоорондын харилсаа холбооое хүгжөөхэ хүсэлэн, ходо уулзажа, юрэнхы зорилгонуудые шиидхэдэг дүй дүршэлөө халан абалсажа байха гэһэн эрмэлзэл хөөрэлдөөнүүдэй үедэ элирхэйлэгдэбэ.

Совет делегациин толгойлогшо А. П. Ляшко хүндэмүүшэ, халуунаар угтаһанайнь түлөө Оклахомын хүтэлбэрилэгшэдтэ баясхалан хүргөө.

Совет делегаци Вайоминг штат ошохоёо Оклахомоһоо ниидэн мордобо.

«Луна-22» гэжэ автомат станциин ниидэлгые адаглан шэнжэлнэ

ТБИЛИСИ. (ТАСС-ай корр.). Абастуманска астрофизическэ лабораториин астрономууд үнгэрэгшэ һүни (майн 30-да) «Луна-22» гэжэ автомат станциин ниидэлгые адаглан шэнжэлбэ. Замбуулинай лабораториин хаана ниидэжэ ябаһые тодорхойлоод, абтаһан мэдээнүүдые залан ниидхүүлдэг толон тодорхойлдог центртэ дамжуулаа.

РЕСПУБЛИКЫН ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

ХОНИДОЙ НООҺО ХАЙШАЛАЛГАДА БЭЛДЭХЭ БА 1974 ОНДО НООҺО БЭЛЭДХЭХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

...дай АССР-эй хүдөө ...министр Б. Н. Нико... республикын совхо... үйлэдбэриин нэгэдэ... ...льник Г. П. Тюмен... Буркоопсоюзай прав... түрүүлэгшэ А. А. ...вой, ПОШ фаб... ахамад инженер Фроловой, респуб... «Сельхозтехника» ...й түрүүлэгшэ А. М. ...й болон хүдөө продуктнуудые бэ... ...ба шанарыень хи... ...аха гүрэнэй ахамад ...р Н. И. Малыгинай ...үүдые шагнаһа... ...даа хонидой нооһо ...гада, мүн гүрэндэ ...алдалгада бэлэдхэл ябуулагдана гэжэ ...кын Министрнүүдэй ...мдэглэбэ.

...ликын Хүдөө ажа... ...истерство, совхозуу... ...л ба хүдөө ажахын ... нооһо хайшалал... ...дхогдоһон пунктнуу... ...барилха, түхеэрхэ ...үдэлмэри һайнаар ... талаар зохихо ...абаагүй дээрэһээнь ...олхоз, совхозууд энэ ...үшөө эхилээдүй бай...

...ликын «Сельхозтех... ...эдэл колхоз, совхо... ...эрэгтэй түхеэрэл... түлэб запасной ...аар мууса хангажа, ...гын пунктнуудта ...эһүүдые хабсарга... ...ожоруулха талаар ...туһаламжа үзүүлнэ...

...союзай бэлэдхэлэй ...мүнөө хүрэтэр ...овхозуудые нооһо ...ябталха материал... брезентээр, лабора... ...хеэрэлгээр хангаа... ...илгаха классиров... ... лаборантнуудай семинарнуудые эмхидхээгүй байһаар.

Тиихэдэ ПОШ фабрикада лаборатори, нооһо абажа хадагалха зарим складууд заһабарилагдажа дүүргэдээгүй зандаа.

1974 ондо хонидой нооһо хайшалха, нооһо гүрэндэ худалдалгада бэлдэхэ талаар ехэ дутагдалнууд имагтал хүдөө ажахын органуудай, Буркоопсоюзай, ПОШ фабрикын, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ, шанарыень шалгаха гүрэнэй инспекциин энэ харюусалгата хаһые тоогоогүйһөө ушарна гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ.

Энэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд 1973 ондо ушарһан дутагдалнуудһаа — хайшалалгын, классировкын, нооһо ябталалгын шанарай мууһаа, мүн ПОШ фабрикада нооһо тушаалгын унжагайрһанһаа ёһотой тобшолол хээгүй байһаниинь элирнэ. Энээнһээ боложо, нёдондо гүрэндэ нооһо тушааха түсэб оройдоол 97 процент дүүргэгдэжэ, үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада гүрэндэ 600 тонно нооһон дутуу тушаагдаа.

Саашадаа энэ дутагдалаа усадхахын тула Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство, республикын совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэл, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ба шанарыень шалгаха гүрэнэй инспекци, хүдөө ажахын трестнүүд, аймгүйсэдкомууд, колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци ойрын үдэрнүүдтэ зохихо хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Тиин 1974 ондо нооһо хайшалалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэхэ ба нооһо гүрэндэ тушааха гүрэнэй түсэб сүм дүүргэхэ эрхэ байдал хангахаһаа гадна, үнгэрһэн жэлнүүдэйнгээ үри зээлие хүсэлдүүлхэ зэргэтэй.

Тиихэдээ нэн түрүүлэн байгша оной июнийн 10 болотор ажахы бүхэндэ нооһо хайшалалгын томодхогдоһон пунктнуудай заһабарилга, барилгые сүм дүүргэхэ, пресс, нооһоной шанар тодорхойлхо лаборатори түхеэрхэ ба урид һургагдаһан классировщик, лаборантнуудые томилхо болоно. Мүн колхоз, совхозууд нооһо хайшалалгада хэр бэлдэһэнээ дундаа шалгалсажа, дүнгүүдыень колхозой правлениин, совхозой дирекциин зүблөөн дээрэ согсолон хараха зэргэтэй.

Гадна нооһо хайшалагшадай томодхогдоһон пунктын начальнигаар гол түлэб ажахынуудай ахамад зоотехнигүүдые томилжо, хайшалалгын агрегадуудай, нооһоной шанар тодорхойлхо, нооһо зөөхэ, хайшалха технологи баримталха бүхы харюусалгые эдэнэртэ уялгалха шухала. Тэрэшэлэн хайшалалгын хүдэлмэридэ дүршэлтэй хайшалагшадые, механизатор, хонишод болон ахалагша классуудай һурагшадые олоор хабаадуулха шухала. Мүн хайшалагшадые, хангагшадые сезоной эхилхэһээ урда совхозой дирекциин, колхозуудай правлениин зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, баталха болоно.

Нооһо хайшалалгада хабаадуулагдаха бүхы хүнүүдые табан үдэрэй туршада хайшалалгын пунктнууд дээрэ һургажа, һайн шанартай, бүтээсэтэ ажалай арга дүрэ заажа үгэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ энээндэ түргэн хайшалдаг дүршэлтэй мастернуудые хабаадуулжа, һургаһан хайшалагшадайнь түлөө нэмэлтэ түлбэри тогтоогоод, хүдэлмэриеэ эмхидхэхэдээ, зэдынхидэй дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэ болоно. Тэрэшэлэн ажахы бүхэндэ нооһоной сэбэр утаһа илгаруулан тодорхойлхо лабораторинуудые түхеэржэ, лаборантнуудые бэлдэхэ ба ажалыень таһалгаряагүй хангаха шухала. Мүн ажахы бүхэн тон зүбөөр тодхогдоһон шэгнүүртэй байха зэргэтэй.

Ажахынуудай классировщигуудай илгажа тушааһан нооһо ПОШ фабрикын абахада, худалдагдаһан нооһоной үнэ сэнгэй 2 процентһээ ехэ бэшэ алгасалдаатай һаань, нооһо илгагшадта 200 түхэриг мүнгэн шан барюулхыень (сезон соо) колхоз, совхозуудта зүбшөөхэ. Тиихэдэ ажалай бүтээсын ехэ байхын тула соёлой, ажаһуудалай, медицинын болон худалдаа наймаанай талаар эрилтэ хангаха хэмжээнүүдые хараалха. пункт бүхэндэ хайшалагшадай гурба дахин эдеэлхэ ниитын хоол эмхидхэгдэхэ ёһотой. Гэхэтэй хамта хайшалагшадай агрегадуудай, хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, гуримыень зохидоор зохёогоод, түрүүшүүлые моральна болон материальна талаарнь урмашуулха. Тиихэдээ хайшалагшадай хүдэлмэриин дүнгүүдые үдэр бүри согсолжо, тусхай самбарта, дайшалхы хуудаһанда таһалгаряагүй харуулжа байха хэрэгтэй.

Саашань, ажахынуудай нооһоёо ПОШ фабрикада тушаажа захалхадань, республикын эмхи зургаануудһаа бүлэг мэргэжэлтэдые элсүүлжэ тушаан абалга, шанарыень тодорхойлхо шалгалта эмхидхэхэ шухала. Мүн нооһо хайшалалгын үедэ колхоз, совхозуудай энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ эмхи зургаануудта ажалладаг мастернуудые, лаборант, классировщигуудые хабаадуулха.

Тиихэдэ Хүдөө ажахын министерствын ветеринарна таһаг ба тэрэнэй органууд хайшалалгын үедэ малай үбшэ тахал һэргылхэ хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй. Гадна ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд креолинтэй уһанда оруулха ваннануудые, үбшэ тахалһаа һэргылхэ эмүүдые саг соонь бэлдэхэ хэрэгтэй.

Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй управлени колхоз, совхозуудай гүрэндэ нооһо худалдаха хэлсээтэ уялгаяа хэр дүүргэжэ байһыень шалгажа, орёожо ябталха материалаар, зөөхэдэ хэрэглэгдэхэ брезентээр хангаха, нооһоной сэбэр утаһа илгаруулан тодорхойлхо лабораторинуудыень хэрэгтэй түхеэрэлгээр хүсэлдүүлхэ хэрэгтэй. Мүн нооһонойнь шанарые пункт дээрэнь тодорхойлхо хиналта эмхидхэжэ, ПОШ фабрикада нооһо тушааха түлөөлэгшэдые томилхо болоно.

Колхоз, совхозуудай, бэлэдхэлэй конторонуудай классировщик, лаборантнуудай зүблөөнүүдые үнгэргэжэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ, классировка хэхэ, нооһо орёожо ябталха, тамгалан тэмдэглэхэ, мүн сэбэр утаһанай абтахые тодорхойлхо, бэлэдхэлэй документнүүдые бүридхэхэ талаар дүримүүдые заажа үгэхэ зэргэтэй. Тэрэшэлэн холын аймагуудһаа түмэр замаар ПОШ фабрикада асарагдаһан нооһо эмхи гуримтайгаар буулгажа зөөхэ ба үмсэһөө нооһо худалдажа абалгые һайнаар эмхидхэхэ болоно. Энээнэй түлөө бэлэдхэлшэдые нэмээд, хэрэгтэй транспортаар хангаха, отара, фермэнүүдые алгадгүй ябажа, хайшалһан нооһыень тушаажа абаха ёһотой.

Республикын «Сельхозтехника» нэгэдэл нооһо хайшалалгын эхилхэһээ урдахана колхоз, совхозуудые хэрэгтэй түхеэрэлгээр, шэнэ агрегадаар, хайшалалгын техникэ, заһабарилха запасной частьнуудаар хангаха, томодхогдоһон пунктнуудые оньһожоруулха, түхеэрэлгэнүүдыень хабсаргаха хэрэгтэнь, ПОШ фабрикада нооһоёо зөөжэ абаашахадань, саг зуурын туһаламжа үзүүлжэ байха зэргэтэй.

ПОШ фабрикын дирекци нооһо ехээр абадаг аймагуудтай, ажахынуудтай үйлэдбэриин холбоо байгуулжа, колхоз, совхозуудай нооһо һаадгүй тушаан абахаар бэлдэхэ, тушаагшадай ажалые һайнаар эмхидхэхэ, баримтагүйгөөр нооһоной шанар доошолуулха, шэгнүүрыень хаһаха ябадалтай эрид тэмсэхэ.

Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ, шанарыень шалгаха гүрэнэй инспекциие колхоз, совхозуудай, бэлэдхэлэй конторонуудай нооһо тушааха, худалдаха хэлсээтэ уялгаяа хэр бэелүүлжэ байһыень, мүн тэрэнэй хэр зүбөөр сэгнэгдэһые хинан шалгахыень уялгалаа.

Арадай хиналтын органууд хайшалалгын пунктнуудта хиналтын постнуудые эмхидхэжэ, ажалайнь шанар тодоруулха, мүн малай үбшэ тахалһаа һэргылгын хэмжээнүүдые, нооһо гутаангүй хадагалха талаар бүхы хүдэлмэриинь шалгаха, нооһо хулгайлагшадтай, гутаагшадтай тэмсэхэ болоно.

Республикын газетэнүүдэй редакцинуудые, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй телевидениин ба радиодамжуулгын комитедые колхоз, совхозуудай хониной нооһо хайшалалгада хэр бэлдэжэ байһые, пунктнуудай ажалай ябаса ба хайшалагшадай социалис мүрысөөнэй, нооһо гүрэндэ тушааха түсэбэй дүүргэлтэ тухай үргэнөөр харуулхыень Буряадай АССР Министрнүүдэй Совет уялгалба.

Арадай КАНДИДАДУУД

ХОРИН ДҮРБЭДЭХИ ХАБАР

1.

БАЙГАЛ ДАЛАЙ тээһээ айхабтар шангаар һалхилба. Таряалан дээрэһээ хара шорой үрхирүүлэн, хоёр нюдэ харашагүйгөөр үлеэбэ. Тиигээд байтар бороогой хүндэ дуһалнууд харгы дээгүүр точконуудые табин унажа һалхин нэгэ бага намдаба.

Анастасия Парамоновна сонходо ошожо:

— Одоошье һалхин болибо. Бороо һайсал оробой. Ногоон түргэн ургажа, үнеэднай һү орохо һэн, — гээд һанаа зобонгёор хэлэнэ.

Анастасия Парамоновнагай иигэжэ һанаагаа зобохоньшье зүб. Юуб гэхэдэ, энэ нүхэр һаалишанаар ажалладаг юм.

Кабанскын совхозой парткомой секретарь Пётр Иванович Фролов хүхюунээр иигэжэ асууна:

— Зай, Настя, Антонида Никифоровнатаяа хэр хөөрэлдэжэ ерэбэш?

Анастасия Парамоновна уриханаар энеэбхилнэ:

— Үсэгэлдэр болоһон уулзалгада Антонида Никифоровна хажуудам. Һуугаа һэмнай. Хараа һэн гүт? Ехэ һонин юумэ тэрэм хөөрөө.

Үнэхөөрөөшье Кабанскын аймагай Байгалай совхозой суута һаалишан Антонида Никифоровна Бояршина РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан юм. Тиигээдшье дүй дүршэлөөр баян һаалишан Бояршина Кабанскын совхозой түрүү һаалишан Имеева хоёрой хөөрэлдэхэ юумэн ехэл бии байгаа...

Майн 22-ой үдэшэ Кабанск тосхондо болоһон һунгалтын урда тээхи суглаанда олон хүн сугларба. Буряадай АССР-эй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Кабанскын һунгалтын 520-дохи округһоо Верховно Соведэй депутадта кандидат А. П. Имеевагай этигэмжэтэ нюур, ажалай ветеран Игнат Фролович Бурлаков ендэртэ гараба.

Игнат Фролович Анастасия Парамоновнагай намтар тухай тобшохоноор хөөрөөд, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадай түлөө дуугаа булта-даа үгэхыень тэндэ сугларагшадые уряалба.

Альга ташалган аадар бороодол шааяна...

2.

АНАСТАСИЯ Парамоновна Имеева... Юрын һаалишан эхэнэр. Тэрэнэй намтарай хуудаһануудые ираад үзэе.

1935 ондо Кабанскын аймагай Колесово һууринда түрэһэн. Долоон класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр 1950 ондо түрэл колхоздоо һаалишанаар ажаллажа эхилээ. Мүнөө нүхэр Имеева табан жэлэй түсэбтэ даабарие болзорһоонь урид дүүргэнхэй. 1971 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3.065 килограмм, 1972 ондо — 3.115 килограмм, 1973 ондо 3.326 килограмм һү һаагаа. Колесовско сельскэ Соведэй депутат. Арадай хиналтын постын гэшүүн «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ», «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медальнуудаар шагнагданхай, ВДНХ-гай бронзо медальда, «1973 ондо социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгтэ хүртэнхэй. Коммунис ажалай ударник. ВДНХ-да таба удаа хабаадаһан.

А. П. Имеева — гурбан үхибүүдэй эхэ. Ехэ басаган Лидэнь Эрхүү хотын багшанарай институдай гурбадахи курсда һурана. Харин Оля долоодохи класста, Юрэнь нэгэдэхидэ һурана. Нүхэрынь Алексей Дмитриевич Имеев Кабанскын совхоздо трактористаар ажаллана.

3.

АНАСТАСИЯ Парамоновнагай эсэгэ Парамон Ильич Аверин гэгшэ 1942 оной мартын 12-то Смоленск хото шадар баатарай үхэлөөр унаа. Эсэгын үхибүүд — Настя Кешэ хоёр фронтһоо саарһанай ерэһые бүүл-зүүл һанадаг. Гансал эхынгээ уйдаһан, гашуудаһые тэдэнэр элеэр һанадаг.

Эхэнь, Александра Ивановна ехэ ажалша бэрхэ эхэнэр юм. Арбан табатайхан Настя басагаяа һаалиин гүүртэдэ асаржа, үнеэ һаалгажа эхилээ һэн. Тэрэ гэһээр 24 хабар үнгэрбэ.

...Һаяхан һаалишанаар ажаллажа эхилһэн залуу нэгэ эхэнэр үбдэшэбэ. Һаалиин фермые даагша Михаил Захарович Карачун һанаата болон тархияа маажаба. Яалтай гээшэб? Һаалишадые һэлгэдэг хоёр эхэнэрынь тушаан болоходо, Улаан-Үдэ хото гарашанхай байба.

Һанаата болоһон Карачунда Анастасия Парамоновна дүтэлбэ:

— Захарович, юун болооб?

— Нинын үнеэд һаагдаагүй байна.

— Яагааб тэрэмнай?

— Үбдөө.

— Һанаагаа бү зобо, Захарович! Бидэ һаана аабзабди.

Өөрынгөө хорин хоёр үнеэе һаажа дүүргэһэн Анастасия Парамоновна залуу һаалишанай үнеэдтэ гүйдэлөөрөө ошобо.

Тэрээнииие хараһан Надя Нечкина, Прасковья Михалева хоёр тархияа һэжэрэн, хоорондоо хэдэн үгэ андалдаба:

— Туйлай бэрхэ һамган даа. Хүл жорхой гээшэнь. Бүхэли үдэрөөрөө силос шэрэжэ эсээ гэһэншни, үшөө ондоо хүнэй үнеэдые һаажа ябаха.

4.

БАГА-КОЛЕСОВЫН һаалиин фермэ аймаг соогоо ходо түрүү һуури эзэлдэг юм. Тэндэхи арбан дүрбэн һаалишадай нэгэн Анастасия Парамоновнагай габьяа эндэ ехэл бии даа.

Нүхэр Имеева оньһон аргаар үнеэдые һааха республиканска конкурсдо хэдэн дахин хабаадажа, нэгэдэхи, хоёрдохи һууринуудые эзэлһэн байна. Мүн һүүлдэнь зональна конкурсдо хабаадаад, түрүүшын һууринуудай нэгые эзэлээ һэн.

Анастасия Парамоновнатай хөөрэлдэнэбди.

Асуудал: үнеэшэнээр ажаллахада, хүшэр байна гү?

Харюу: хүшэр хүндыень ойлгохоёошье болишооб. Дадагдашоо. Түрүүшээр гайтай һааб даа. Мүнөө фермэмнай оньһожоруулагданхай.

Асуудал: зундаа үнеэдээ һааһанай һүүлээр юу хэнэт?

Харюу: зундаа үдэр ута ха юм. Үнеэдээ һааһаар үбһэ сабшахаяа, хуряахаяа ошонобди, огород дээрэшье ажалланабди.

...Совхозой парткомой секретарь **П. И. Фролов:**

— Анастасия Парамоновна Имеева тухай гансал магтаалай үгэнүүдые дуулахат. Олоной түлөө һанаагаа зобожо ябадаг. Манай аймагай ажалшад июниин 16-най үдэр эбтэй эетэйгээр һунгалтын участогта ерэжэ, Анастасия Парамоновнагай түлөө дуугаа булта-даа үгэхэ ёһотой гэжэ найдагдана.

...Байгал тээһээ һэбшээн үлеэнэ. Сагаан эдеэ билтаруулан, һүн далай урдахуулан, ажалай хорин дүрбэдэхи хабарые угтаһан Анастасия Парамоновна һэбшээ һүрин алхална. Тэрэнэй шарайда урин энеэбхилэл элеэр үзэгдэнэ. Тэрэнэй хорин дүрбэдэхи хабарынь илангаяа баяр жаргалаар ехэ хабар болоно ха юм.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Кабанскын совхоз.

СЕМИНАР-ЗҮБЛӨӨНҮҮД ТУҺАТАЙ

Манай парти коммунистнуудай һуралсалда, тэдэнииие хүмүүжүүлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулдаг. Партийна кадрнуудые бэлдэхэ хэрэг илангаяа шухала. Энэ талаар манай аймагай партийна организацинууд горитой дүй дүршэлтэй болонхой.

Һүүлэй үедэ КПСС-эй Хяагтын райком партийна эхин организацинуудтай сугтаа семинар-зүблөөнүүдые үнгэргэдэг болонхой. Тиигэхэ зуураа отделенинүүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэридэ гол анхарал хандуулдаг гээшэбди. Гол түлэб үйлэдбэри дээрэ кадрнуудые зүбөөр хубаарилан табиха хэрэг, парти доторой хүдэлмэри бидэнииие һонирхуулдаг.

Энэ семинар-зүблөөнүүд ямар нэгэ ажахыда зарлагдана. 2—3 часай турша соо (үдэшэлэн гү, али эртэ үглөөгүүр) эдэнэр үнгэрдэг. Ехэнхидээ ажахын парткомой секретарь отделенинүүдэй партийна организацинуудай урда табигдаһан зорилгонууд тухай элидхэл хэдэг.

Удаань райкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд партийна хүдэлмэриин элдэб асуудалнуудаар үгэ хэлэдэг байна. Жэшээлхэдэ, хамтын суглаанай протоколнууд, абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлгэ шалгалта, партийна хүдэлмэриие түсэблэлгэ гэхэ мэтэ.

Мүн дүй дүршэлөө халан абалсаха хэрэг бага бэшэ удха шанартай. Партийна эхин организацинуудай секретарьнар «Хайшан гэжэ партийна суглаанда бэлдэхэб?», «Кадрнуудые хубаарилан табилга ба партийна даабари» гэхэ мэтын олон тоото асуудалнуудаар элидхэл хэдэг байха юм.

Һаяхан иимэ семинар-зүблөөн «Пограничный» совхоздо үнгэргөөбди. Хяагтын-Адагай библиотекэ соо партийна эхин организацинуудай секретарьнар болон тэдэнэй орлогшонор сугларжа, ехэ туһатай хөөрэлдөөн болоо. Мүн Хүдэриин совхоздо, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо иимэ семинар-зүблөөнүүд болоо. Үгэ хэлэһэн коммунистнууд семинар-зүблөөнүүдые ехэ туһатай, хэрэгтэй гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлээ.

Тиимэһээ саашадаашье семинар-зүблөөнүүдые үнгэргэжэ байхаар хараалнабди. Һаяын үдэрнүүдтэ «Дружба», «Родина» колхозуудта иимэ семинар-зүблөөн зарлагдахань.

Б. НЕМЧИНОВ,
КПСС-эй райкомой инструктор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Түнхэнэй аймагай «Маяк» колхозой, Далхай тосхондохи һургуулиин участогай эдэбхитэй агитаторнууд колхозой бухгалтер Нэлли Турбянова (зүүн гарһаа) нютагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Дулма Манутова хоёр ээлжээтэ хөөрэлдөөндөө бэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Мүрысөөнэй ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ ҮҮРГЭ

УРМАШУУЛГА БА ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ

Манай колхозой ажалшад малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, үнгэрэгшэ, түсэбтэ табан жэлэй, шиидхэхы жэлдэ нилээд ехэ амжалта туйлаһан байна. Гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байнабди. Малай түл абаха, түлжүүлхэ түсэб дүүргэгдэжэ, түрүүшынхеэ колхоз дотороо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаабди. Колхозой ажалшадай эрхим һайнаар ажаллаһанай ашаар Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, ВЦСПС-эй Улаан тугта хүртөөбди. Бидэнэр үнгэрэгшэ жэлэйнгээ амжалтануудые арьбадхахаа гэжэ оролдонобди. Урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэхын тула колхозой ажалшадай дунда социалис мүрысөөе һайнаар эмхидхэхэ, ударидаха гэжэ партийна организаци оролдоно.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые халуунаар дэмжэн, колхозоймнай ажалшад 1973 оной дүнгүүдые шүүмжэлхы ёһоор хаража үзэһэнэй, нөөсэ арга боломжонуудые тооложо үзэһэнэй удаа угтамжын түсэб абаха гэжэ шиидэһэн байна. Тиихэдээ колхозник бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ, ажалай журам һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл үргэдхэхэ гэһэн зорилго тон шухалада тоолохо гэжэ хамтын суглаанууд дээрэ хэлсээ һэмди. Угтамжын түсэб тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэнгүй, хэдыхэн тоонуудые эндэ дуродая.

Түсэбэй ёһоор 1974 ондо 13.200 центнер һү, 4.100 центнер мяха, 18.500 центнер ооһо гүрэндэ худалдаха байгаа һаа, угтамжын түсэб абахадаа 14.700 центнер һү, 4.600 центнер мяха, 19 мянган центнер ооһо худалдаха гэжэ шиидээбди. Энэ угтамжынгаа түсэб дүүргэхын тула гектар бүриһөө дунда зэргээр 15,5 центнер таряа хуряаха, үнеэн бүриһөө 2.400 кг. һү һааха, 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга түлжүүлхэ уялга малшаднай абаа.

Иимэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула колхозой ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй гүрим зохёон табиха асуудалда ехэ анхарал хандуулаа һэмди. Тиихэдээ материальна ба моральна урмашуулгада адли тэгшэ анхарал хандуулха гэжэ эрмэлзэнэбди. Энээнһээ урид манай колхоз материальна урмашуулгада үлүү ехэ анхарал хандуулдаг байгаа гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Материальна урмашуулгын хүсэн ехэ. Гэбэшье моральна урмашуулгые өөрынгөө анхаралһаа гаргаха ёһогүйбди.

Колхозой парткомой ба правлениин хамтын заседаниин шиидхэбэреэр һара бүри ажалай дүнгүүд гаргагдадаг, ажалдаа шалгараг-шад урмашуулагдадаг юм. Колхозой парткомой ба правлениин дамжуулгын Улаан туг, улаан вымпел, Хүндэлэлэй грамота, бэлэгүүд, мүнгэн шан, Хүндэлэлэй самбар, ажалай алдар солын туг — эдэ бүгэдэ мүрысөөндэ тон ехэ удха шанартай.

Тэрэнһээ гадуур малшадай, хонишодой, таряашадай үдэрнүүд тогтоогдонхой. Тэдэ үдэрнүүд колхозой бүхы ажалшадай һайндэр болодог. Колхоз соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илагшад «Колхозой эрхим һаалишан», «Колхозой эрхим хонишон», «Колхозой эрхим механизатор» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэдэг, таряа хуряалгада, ооһо хайшалалгада, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ шалгарагшад колхозой чемпионой лентэ зүүдэг байна. Колхозой фермэ, гүүртэ, бригаданууд болон үйлэдбэриин бусадшье участогуудта дэлгэрэгдэһэн харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо, мүрысөөнэй ябасые зэргэсүүлэн харуулха, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябагшадые олоной халуун анхаралаар хүреэлхэ гэһэн зорилгоёо дүүргэжэ байдаг. Ажалай түрүүшүүл, тэдэнэй дүй дүршэл бултанай анхаралда байха ёһотой. Социалис мүрысөөндэ илагшад, эдэбхи үүсхэл гаргагшад жэлһээ жэлдэ улам олошорно. Жэшээлхэдэ, хоёр-гурбан жэлэй саада тээ үнеэн бүриһөө 3 мянган килограммһаа дээшэ һү һаадаг һаалишан колхоз соомной 2 хүн байһан юм. Мүнөө һаалишад Е. В. Ермакова, М. А. Ефимова, В. И. Соколова, З. И. Бадашкова, Е. И. Болонева, А. И. Алексеева, С. Е. Родионова, Е. М. Казанцева, В. Д. Горбунова, Л. М. Лаптева, Н. П. Логачева гэгшэд — дүн хамта 12 һаалишан үнеэн бүриһөө 3 мянган килограммһаа дээшэ һү һаахамнай гэһэн уялга абаад тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай.

Һү һаалиин нэгэдэхи фермын коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ илангаяа амжалтатайгаар ажаллаа һэн. Тус фермын коллектив (фермые даагшань В. Н. Михалёв) үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан амжалтынгаа түлөө СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын грамота 1.000 түхэриг мүнгэн шантайгаар абаһан юм. Фермые даагша, коммунист В. Н. Михалев Ажалай Улаан ту[г]...деноор шагнагдаа. ...шан Т. С. Лаптева «Х[ү]... ...лэлэй тэмдэг» орден... һаалиин хоёрдохи ...мал харууһалагша Н. ... Степанов «Ажалай ...гай түлөө» медаляар ...нагдаа бэлэй.

Хонишодой мүрысөө...хай онсолон тэмдэгл... Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 ... хонин бүриһөө 100 ... түлжүүлжэ шадабабди. ...нишон Т. К. Пискунов... мүрысөөндэ эрхимлэжэ... раа һэн. Тэрэ 100 эхэ ... бүриһөө 111 хурьга ... жүүлжэ шадаһан байгаа... жэлдэ үшөө нэгэ хон... Георгий Викторович ... мов колхозой чемпион ... Пискуновые социалис ... рысөөндэ уряад, мүнөө ...жа ябана. Даб дээрэх... дээнэй ёһоор, Георгий ... симов 100 эхэ хон... 110 хурьга, Т. Писк... 108 хурьга түлжүүлжэ... ча. Иимэ хүсэтэй ха... арад зоной дундаһаа ... лан гарадаг эдэбхи үү...

Юрэнхыдөө, һара ... ажалай дүнгүүд гаргаһ... социалис мүрысөөндэ ... химлэгшэд тодорхой... дог. Тэдэнэй хүндэ... зорюулан, ажалай ... солын туг колхозой ... фермэ ба бригада... түбүүдтэ үргэгдэдэг ... Социалис мүрысөөнэй ... май ёһоор, үнеэн бү... 3 мянган килограмм ... һан һаалишан 250 т... гэй холодильнигаар, ... дохи һуури эзэлһэн ... шад 200 гаран тү... телевизороор шагн... байна. Гурбадахи, дү... хи һуури эзэлэгшэд ... шанда хүртэхэ.

Хирэ хирэ болоод ... лишадай, хонишодой, ...низаторнуудай зүблөө ...гэргэнэбди. Энэ зүблө... олонхи ушарта ту... столой саана һуугаа... заха, хөөрэлдэхэ арга... дог. Иимэ хөөрэл... үнеэн бүриһөө 3 мян... лограмм һү һаажа ... аргатай һаалишадаа ... лаа һэмди. Тиимэ... гын дүн: манай ... һаалишад үнеэн бүр... мянган килограммһаа... шэ һү һаахын түлөө ... гэжэ аймагай бүхы ... шадта хандаһан байна...

Социалис мүрысөө... ридахадаа, ажалшадай ...хи үүсхэлые саг дал... дэмжэхын тула ойл... жын хүдэлмэри ... ябуулха, материальна ... ральна урмашуулга... бөөр хэрэглэхэ гээш... хэхы удха шанартай ... тоолонобди.

В. ПАШИН...
Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой парткомой секретарь...

Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр

ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ

Сэлэнгын совхоздо һунгагшадай клуб байгуулагдаа юм. Тэрэниие даагшаар КПСС-эй гэшүүн Юлия Семеновна Кузнецова томилогдонхой. Тус клубай соведэй гэшүүдээр коммунист Сергей Степанович Никонов, агитбригадын гэшүүд Сергей Покацкий, Эльвира Ахминеева гэгшэд оролсоно. Тэрэшэлэн совхозой Шанаа, Сосновка, Билюутэ, Ехэ-Цагаан гэхэ мэтэ отделенинүүдтэ агитпунктнууд эмхидхэгдэнхэй.

Һунгагша бүхэндэ партиин Программын түүхэтэ удха шанарые тайлбарилан ойлгуулха, мүн һунгалтада зорюулагдаһан 26 элидхэл, лекци, хөөрэлдөөнүүд һаяын үдэрнүүдтэ үнгэргэгдөө. Агитационно-нийтын хүдэлмэридэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар, «Колосок» агитбригадын гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Совхозой түб тосхондо эмхидхэгдэһэн клуб гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр энэ нютагта болоһон хубилалтанууд, совхозой болон Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын механическа заводой туйлалтанууд аржыса бэшэгдэнхэй.

Тайлсын талые хаха сохин урдагша Химнэ голой эрьедэ түбхинэһэн Сэлэн-Дүүмэ тосхондо ород, буряад, татар болон бусад яһанай малша, таряаша, хүдэлмэришэ зон эбтэй нэгэ бүлэ болонхой. Һүүлэй 20 жэл соо эндэ хони үсхэбэрилхэ Сэлэнгын совхоз, хэдэн зуун хүдэлмэришэдтэй заһабарилгын завод тогтоогдоһон байна. Совхозой болон заводой хүдэлмэришэдэй гараар нилээд ехэ барилга бүтээгдэнэ. Тосхоной хойто заһаань хурга даран тоолоходо, ажалшадай ажаһууха хоёр квартиратай хорёод шэнэ гэр, совхозой конторо, типовой ёһоор баригдаһан сомоной Соведэй байшан, гостиница, больница, аптекэ, һургуулиин ба нийтын бусад байшангууд, ажахын барилганууд, ужам гоё һайхан клуб, худалдаа наймаанай байшангууд, 24 квартиратай гурбан дабхар гэрнүүд жэрылдэнэ.

Энэ тосхондо гэр байра барилгын хэмжээн 1969 онһоо хойшо дүрбэ дахин ургаа, хайшаашье хара — шэнэ гэрнүүд үдэр бүри шахуу үндыжэ байна. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ 1800 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд баригдажа, 62 бүлэ шэнэ гэрнүүдтэ түбхинөө. Тэрэшэлэн 900 дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байранууд һэльбэн заһабарилагдаа. Энэ ажалда 30 мянган түхэриг гаргашалагдаһан байха юм.

Тосхоной ажалшадай эрилтые дүүрэнээр хангахын тула гастроном, универмаг, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинат, автозаправочна станци, 30 хүнэй һууритай нийтын хоёр бани, гурбан библиотекэ болон бусад гэр байранууд ашаглалгада оруулагдаа. Тосхондо хэдэн шэнэ гудамжа, кварталнууд бии болоо. Эндэ хүүгэдэй хүгжэмэй һургуули нээгдэнхэй, 964 үхибүүдэй багтаамжатай һургуулиин шэнэ байшангай барилга ябуулагдажа байна. 120 хүнэй нэгэ доро эдеэлхэ столово, 12 магазин, 360 хүнэй һууритай «Темник» гэжэ кинотеатр ажалшадай эрилтые хангана.

Эндэхи заводой түб тосхондо үйлсэ ба тротуарнуудынь асфальтаар хушагдаһан, модо, һөөгүүд һуулгагдаһан. Тэрэшэлэн гудамжануудые гэрэлтүүлхэ талаар ехэхэн ажал хэгдээ.

Үнгэрэгшэ зуун голой эрьедэ ажалшадай амарха талмай түхеэрэгдэһэн, тосхоной гудамжануудта 12 мянган модон нэмэжэ таригдаа.

Түрэл партиимнай XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд, Совет Социалис республикануудай Союзай бүхы һунгагшадта, граждануудта Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Хандалга ажалшадые шэнэ амжалтануудта зоригжуулна.

Р. БАЛДАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

«Теплоприбор» заводой коллективэй бүтээн гаргаһан приборнууд дэлхэйн олохон гүрэнүүдтэ эльгээгдэжэ, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Жэлһээ жэл бүри ехэ захил абтадаг болоо байнабди. Тус заводой хүдэлмэришэд дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ һайн шанартай продукци эхээр бүтээн гаргажа, даабаряа болзорһоонь урид дүүргэхэ социалис уялга абанхай.

Приборнуудые хабсаргадаг участогай хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Слесарь-хабсаргагшад Антонида Волошина, Марина Колмакова гэгшэд һайн шанартай продукци гаргажа, нүхэдэйнгөө магтаалда хүртэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) слесарь хабсаргагшад А. Волошина, М. Колмакова гэгшэд ажалдаа.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

СЕМИНАР БОЛОБО

Агитпунктнуудые, агитколлективүүдые даагшанарай, партийна организацинуудай секретарьнарай, уласхоорондын асуудалаар лекци уншадаг лекторнуудай семинар партиин Загарайн райком үнгэргэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлдэлгын ябаса тухай, агитколлективүүдэй зорилго тухайда аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь Р. Д. Митропольский эндэ сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Промышленна предприятинуудай, колхоз, совхозуудай энэ жэлдэ абаһан социалис уялгануудай бэелүүлэгдэжэ байһан тухайда партиин райкомой секретарь Ю. М. Сахаровский хэлэһэн байна.

Марксизм-ленинизмдэ эсэргүү маоизмын номнол тухайда КПСС-эй обкомой лектор А. С. Серебряков семинарта хабаадагшадта хэлэжэ үгэбэ. Һүүлээрнь уласхоорондын асуудалаар лекци уншаһан байна.

Ю. МИХАЙЛОВ.

АЖАЛАЙ ТҮХЭЛ ШЭНЖЭ ХУБИЛН[А]

Украинын Великоселка тосхондо ажаһуудаг Мария Кравец мүнөө юрын һаалишан бэшэ, харин «машинаар үнеэ һаалгын мастер» болонхой. «Украина» колхоздо һү һаалиин үргэн ехэ промышленна предприятиин ашаглалгада үгтэһэнэй һүүлээр иимэ ушар болоһон байха юм. Тус барилга бодхоохын тула ажахы 730 мянган түхэриг гаргашалаа.

Энэ предприятиин түхэл шэнжэ ямар бэ? Гурбан корпус, тэндэ бүхы шахуу хүдэлмэридэнь автомат хэрэглэгдэнэ, корпусуудые тойруулан модон олоор таригданхай, ногоон ой түглэ шэнгеэр харагдадаг. Тэндэ орохын тула санитарна сэбэрлэлгэ гараха хэрэгтэй: байра байшан соохи ариг сэбэрые сахиха шухала ха юм. Хүдэлмэришэдынь булта-даа саб сагаан халаадтай ба перчатка бээлэйтэйнүүд. Үнеэдынь таһалганууд сооһоо намдуу түбшөөр зогсоно, имагтал соргоор һүнэй сохин урдалга һаалгын б...ложо байһые гэршэлжэ үгэнэ.

Предприятиин директор Иван Шмон (һаяшаг болотор һү һаалиин фермые даагша байһан) өөрынгөө һанамжа тухай хөөрэнэ:

— Механизмуудай хүдэлмэриин гуримые, мал эдеэлүүлхэ хэм хэмжээе нариинаар сахиха гээшэ минии уялга болоно. Зүгөөр, сэхыень хэлэхэдэ, би автоматикада үшөөл дадаагүй байһаарби. Ябуул дундаа һураха баатай бологдоно. Сэсэн машинанууд, тэдэниие жолоодон хүдэлгэжэ шадаха хэрэгтэй. Энэ хэрэгээр мэргэжэлтэ, инструктор манайда бии, тиигэбэшье машинаар һаалгын һургуулида урдын һаалишадтай хамта ябадагби. Техникэ бидэндэ ехээр туһална. Ажалһаань шалтагаалан һаалишадта хүрэдэг радикулит ба хэрхэ үбшэнгүүдһээ тэрэнэй ашаар бидэнэр зайсаха байнабди.

«Украина» колхозой һү һаалиин барилга ёһотойл промышленна предприяти болонхой, 600 толгой үнеэдэй байха гурбан байра хүсэдөөр оньһожоруулагданхай. Орон дотор үйлэдбэрилэн гаргагдаһан бүтээсэ ехэтэй «Импульс» гэжэ аппарадаар үнеэ һаалгада тэжээл буйлуулан бэлдэжэ үгэлгэдэ мүн байра сэбэрлэлгэдэ машинанууд туһална. Зүгөөр барилга үргэлжэлүүлэгдэһээр, саашанхи хараа замууд бидэниие баясуулна.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ Михаил Бурлак хэдэн тоо дурдаба:

— Ерэхэ жэлдэ, предприятиин бүхы технологическа лининүүдэй бүрин хүсөөрөө хүдэлжэ ороходо, килограмм һүнэй өөрын үнэ 15—20 процентээр хорохо, харин табан жэл үнгэрөөд байхада, предприятимнай хоёр шахуу дахин ехэ һү, сагаан эдеэ үгэдэг болохо юм гээд тэрэ хэлэнэ.

Гэбэшье экономическа талань асуудалай зарим хубинь болоно гээшэ.

Үнэндөө һаяхан болотор харанхыһаа харанхы хүрэтэр хүдэлдэг, өөрынгөө гарта, шадабари ба дүршэлдөө найдадаг байһан хүнүүд мүнөө механизаторнууд болонхой. Автомадууд мэдэлдэнь үгтэнхэй, тэдэниие жолоодожо шадана, жолоодожо һурана. Урдын һаалишан бүхэн, мүнөө «машинаар һаалгын мастер» болоод, туд бүридөө 50 үнеэ һаахалаа. Жэлдээ дунда зэргээр 175 тонно хүрэтэр һү абаха байна. Эдэ бүгэдэ дааһан хэрэгэйнгээ түлөө хүнүүдэй харюусалга дээшэлүүлнэ, һураахыень, өөрынгөө хүдөөгэй промышленна үйлэдбэриин ёһотой эзэниинь байһанаа мэдэхыень тэдэниие баадхана.

Слесарьнууд — агрегадуудые тааруулагшад мүнөө электригүүд, машинистнүүд, трактористнууд болон механигуудтай зэргэлэн ябажа хүдэлнэ. Энэ хадаа урданьнь «имагтал» городойхидой мэргэжэл байгаа ха юм.

Мал ажалай үргэлжэ нэлэнхы үйлэдбэри ажахын бусад һалбаринуудай, тусхайлбал, газар таряалангай хүгжэлтые урмашуулна. Малые тэжээлээр хангалга таряан ажалһаа ехээр дулдыдадаг байна бшуу. Һайн үүлтэрэй һүтэй үнеэдэй һүрэг байгуулха бүри бодолтой, зорилго хүсэнги хүдэлмэри хэгдэнэ.

Мал ажалда промышленна үндэһэ һуури ... хүдөө ажахын ... үрые дээшэлүүлгэ ... нөөнэй колхозно ... ной хүгжэлтын юрэ... ...кэ болоно. «Украина» колхозой мал ажалай предприяти Львовской областьдо мүнөө хүдэл... бодхоогдожо байһан ... барилгануудай нэгэ... Хүдөө ажахын об... управлениин ахамад ... ник Эрнест Магочой ... мэдээсэһэнэй ёһоор, ... стиин ажахынуудта ... хүдөө ажахын 13 пр... ленна предприяти ... абадаг болонхой. 197... эсэстэ тоонь хоёр ... хин олон боложо, ... область дотор бүх... тадаг мяханай арбан ... хи тухай хубиие, һүн... дахи хубиие хэрэгл... үгэхэ байна. Зүгөөр ... тэгдэ имагтал түрүү... хам болоно. Областиин ... хы бүхэнэй иимэ пр... титай болохоор саг ...

В. ПО...
АПН-эй корреспондент...

Соведүүдэй хүдэлмэри

ШЭНЭ ХУУЛИИН ЭРИЛТЭЭР

СССР-эй 8-дахи зарлалай Верховно Соведэй 4-дэхи сесси дээрэ «СССР-эй ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадуудай эрхэ ба уялга» тухай хуули абтажа, Соведүүдэй хүдэлмэриин үүргэ эрид дээшэлһэн байна.

Энээнии Прибайкалиин аймагай сельскэ, поселково Соведүүдэй хүдэлмэри дээрэ жэшээ болгон хаража гэхэдэ болоно.

Аймагай, поселково, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй сессинүүд дээрэ промышленность болон барилгын, хүдөө ажахы хүгжөөлгын асуудалнууд олон дахин табигдаһан байна.

Горячинска сельскэ Соведэй сесси дээрэ Байгалай леспромхозой хүдэлмэрилшэдэй ажалай журам ба хүдэлмэриин сагые зүбөөр эдлэхэ тухай асуудал хэлсэгдээ һэн. Турунтаевска сельскэ Совет «Прибайкалец» колхоздо малай үүлтэр һайжаруулха, һэргээхэ хэмжээнүүдые, Ильинкын сельскэ Совет эндэхи модоной базада үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин шанар һайжаруулха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байна. Ингэжэ абтаһан хэмжээнүүд гүрэнэй түсэб болон социалис уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай промышленна бүхы предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 103 процент дүүргээ һэн. Түсэбһөө гадуур 737 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэһэн юм.

Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай хэршье таагүй байгаа һаа, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар горитойхон амжалта түйлагдаа.

«Соведүүдэй депутадуудай эрхэ ба уялга» тухай шэнэ хуули Соведүүдэй хүдэлмэри улам һайжаруулха талаар шэнэ арга боломжонуудые бэдэрхэ эрилтэ табина.

Тиимэһээ манайшье аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет өөһэдынгөө хүдэлмэриин онол арга һайжаруулхые оролдоно.

Аймагай, сельскэ, поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд һая болотор хүдэлмэреэ квартальна түсэбөөр хараалдаг байгаа. Иимээр табигдаһан түсэбэй дутагдалтай байһаниие ойлгожо, холын хараатай түсэб табигдадаг болоо. Мүнөө гүйсэдхэхэ бүхы комитедүүд бүхэли жэлэй туршада хэгдэхэ хүдэлмэри тодорхойгоор түсэблэдэг болонхой. Иимэ түсэбөөр хүдэлхэдэ ямар шухала асуудал али һарада шиидхэхэнь, саашадаа ямар хэрэгүүдые бэелүүлхэнь эли болоожо үгэнэ бшуу.

Холын хараатай иимэ түсэбэй ашаар хүдөө ажахын, промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай болон соёл гэгээрэлэй зургаануудай ажал хэрэгтэ Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд даамгайгаар нүлөөлдэг болоо.

Аймагай, сельскэ, поселково Соведүүдэй дэргэдэ 296 депутадһаа, ажахын 400 гаран элдэб мэргэжэлтэдһээ бүридэһэн саг үргэлжын 75 комисси хүдэлдэг юм. Комисси бүхэнэй бүридэлдэ ородог депутадууд, мэргэжэлтэд сесси дээрэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, өөһэдынгөө һанамжа дурадхалнуудые оруулдаг байна. Жэшээнь, соёл гэгээрэлэй болон ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангалгаар саг үргэлжын комиссиин гэшүүд клуб, библиотекэ болон түрэлхидэй комитедүүдтэй нягта холбоотойгоор хүдэлмэрилнэ. Тиихэдэ хүдөө ажахын талаар саг үргэлжын комиссиин гэшүүд ажахынуудай мэргэжэлтэд, бригадирнууд, малшадтай харилсаа холбоогоо улам үргэдхэнэ. Энэ талаар саг үргэлжын комиссиин гэшүүд **М. Бакиров, М. Белоусова, М. Хангалова** гэгшэд илангаяа эдэбхитэй гэжэ хэлэлтэй.

Соведүүдэй ажал ябуулгада ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри ехэ удха шанартай гээшэ. Ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэриин нэгэ шухала талань гэхэдэ, сесси дээрэ зүбшэгдэхэ асуудал бэлдэлгэ ба тэрэниие үнгэргэлгэ болоно. Депутадууд сесси дээрэ зүбшэгдэхэ асуудалнуудые уридшалан мэдэхэ, тэрээн тухай өөрын һанамжатай байха, сессидээ гээгдэнгүй ерэжэ, хүдэлмэридэнь эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой. Энээниие гүйсэдхэхэ комитедүүд нарин нягтаар шалгаха,ударидаха уялгатай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ сесси бүхэндэ арбаад хүн үгэ хэлэһэн байна. Энээниие үшөөл үсөөн гэжэ тэмдэглэлтэй. Новосибирскынхидэй жэшээгээр нёдондонһоо аймаг соомнай бүхы сессинүүд нэгэ үдэр үнгэргэгдэдэг болонхой. Энэ ушар депутадуудта, хүтэлбэрилэгшэдтэ болоод гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ сесси үнгэргэхэ ябадалдань ехэ хүнгэн болоожо үгэнэ. Сессиин болохо үдэр ондоо хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэдэггүй.

Аймагай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд эрдэмтэй мэргэжэлтэдээр хангагдажа эхилэнхэй. Соведүүдэй хүдэлмэриин амжалта депутадуудай эдэбхи үүсхэлһээ ехээр дулдыдадаг гээшэ. Һунгагшадайнгаа урда ходо тоосожо, хэрэг ажалаа һайнаар ябуулхынгаа хажуугаар депутадууд эрдэм болбосороло саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха уялгатай. Саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэнэртэй баһал элдэб асуудалнуудаар семинарнууд үнгэргэгдэдэг гээшэ. Олон депутадууд хэшээлнүүдые һонирхолтойгоор үнгэргэдэг. Жэшээнь Г. Деренко, Е. Белоусова, В. Калашникова гэгшэд бэшэ нүхэдтөө өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэдэг юм.

Соведүүдэй хүдэлмэридэ иимэшүү шэнэ онол арга бэдэрэн хэрэглэхэдэ, хэрэг бүтэсэтэй ябадаг гэжэ һанагдана. «СССР-эй ажалшадай депутадуудай эрхэ ба уялга» тухай хуули Соведүүдэй үүргэ ба тэрэнэй удха шанарые арадай ажахы хүгжөөхэ талада илангаяа ехээр үргэһэн байна.

П. БАХАЕВ.
Прибайкалиин аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Хурамхаанай райпотребсоюзда Галина Иннокентьевна Зверькова 1960 онһоо хүдэлжэ байна. 1967 онһоо ахалагша наймаалагшанаар хүдэлнэ.

Галина Зверькова дүй дүршэлөөр баян, оролдосотой бэрхэ мэргэжэлтэ гэжэ үнинэй суурхадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлэй социалис мүрысөөндэ илажа гараһандаа «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаа бэлэй. Эрхим наймаалагша мүнөөшье түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаһаар.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаалагша Г. И. Зверькова.

Д. ТОПОРКОВОЙ фото.

Арадай хиналтын булан

ЖЭШЭЭ БОЛОМООР

Манай парти, правительствын гаргаһан директивэнүүдэй дүүргэгдэжэ байһые нарижаар шалгажа байха эрхэ арадай хиналтын бүлэг болон постнуудта үгтэһэн юм. Энэ талаар Онохойн модоной комбинадай хиналтын бүлэгэй хэжэ байһан хүдэлмэриие республикын арадай хиналтын комитет һаяхан шалгажа үзэбэ.

Энэ бүлэгэй гэшүүдэй комбинадай үйлэдбэридэ байһан дутуу дундануудые дүүрэн элирүүлжэ, дирекцидээ партийна организацидаа, коллективэйнгээ ажалай амжалта түйлаха хэрэгтэнь, ажалай журам һайжаруулгадань, хүдэлмэриин саг гамналгадань ехэ туһа хүргэжэ байдагынь шалгалта элирүүлбэ.

Һүүлшын хоёр жэл соо бүлэгэй зүгһөө 74 шалгалта хэгдэһэн байна. Шалгалтынгаа дүнгүүдые тус бүлэг тэрэ дарынь коллективтээ мэдүүлжэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхаха зорилгоор хэмжээ дары абхуулхын түлөө оролдодог. Арадай хинагшадай оролдолгоор 2.400 кубометр модон, 412 мянган киловатчас электрын элшэ хүсэн алмагдаһан юм.

Комбинадай хиналтын бүлэг өөрынгөө эрхые зүбөөр хэрэглэжэ шадана. Ажалай журам эбдэһэн, гүрэнэй зөөридэ ээн бусаар хандаһан элдэб тушаал эзэлдэг 23 хүниие заседани дээрээ шагнаад, 9-дэнь шанга донгодолго үгэһэн, 12-ыень арадай суудта үгэһэн байна.

Арадай хиналтын бүлэгэй дурадхалаар парткомой зүгһөө 4 тогтоол, комбинадай директорэй зүгһөө 12 захиралта абтаба. Хиналтын бүлэгэй мэдүүлгээр Загарайн аймагай арадай хиналтын комитедэй суглаан дээрээ Онохойн комбинадай цехүүдэй гаргадаг продукциин шанар хоёр дахин хараһан байна. Тиихэдэ үйлэдбэриһөө гараһан уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгын барилгын ябаса республикын арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ хэлсэгдэжэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудынь усадхагдаһан байна.

Хиналтын бүлэгэй гэшүүд хэһэн хүдэлмэри, абтаһан хэмжээнүүд, элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууд тухай ханын газетэ, сатирын хуудаһанда фото-зурагтайгаар толилуулна. Иимэ ажал ябуулхадань хүдэлмэришэдшье «намһаа саагуур» гээд һанаа амар байдаггүй, арадайнгаа хиналтын бүлэгтэ өөһэдын һанамжатай, мэдүүлгэтэй орожо ерэдэг болонхой. 1973 ондо 80-яад хүдэлмэришэд, алба хаагшад элдэб мэдүүлгэтэйгээр хандаһан байна. Ингэжэ предприятиингаа үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Республикын арадай хиналтын комитет Онохойн модоной комбинадай хиналтын бүлэгэй (түрүүлэгшэнь Ц. Цыбанов) хүдэлмэриин дүй дүршэл шэнжэлжэ үзөөд, Улаан-Үдын арадай хиналтын городской, районуудай комитедүүдые онохойнхидһоо жэшээ абан хүдэлхыень дурадхаһан байна.

П. ГРИГОРЬЕВ.
Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй эмхидхэлэй штатнабэшэ таһагые даагша.

ДАХИН УУЛЗАТАРАА БАЯРТАЙ!

Х. Н. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театр **Батожабайн** «Залинта аадар» гэһэн зүжэгөөр 1973—1974 онуудай театральна сезоноо дүүргэбэ.

Мэдээжэ уран зохёолшын ёгтото шэнэ зүжэг хүдөөгэй залуушуулда зорюулагданхай. Зүжэгэй гол геройнь болохо залуу басаган Туяана (артистка **Н. Тоғонова**) дээдэ һургуули дүүргээд, городто байдаг нагаса эжы болоһон эхынгээ үгэдэ ороногүй, мүн эрдэмтэй, дамжаатай, машинатай ветврач (артист **Д. Дашинамжилов**) болон торонгүй, наһа барагдаһан эсэгынгээ хүдөө нютагаар ажаллахаяа ябашана.

Колхозой түрүүлэгшэ XX зуун жэлэй эрдэм техникын хүгжэлтэһөө халта гээгдэнхэй. Түрүүлэгшэ (республикын арадай артист **В. Аюшеев**) хүйтэншэгээр хандажа, залуу басаганай хүсэл зоригые дэмжэнэгүй, хахад хонишон Далай үбгэн (артист **Ч. Гурусв**), барилгын бригадир, басаганай дүтын нүхэр Дамдин хүбүүн (артист **М. Бальжинимаев**) гэгшэд тэрэниие дэмжэнэ. Тэдэнэр хамтаран, хэжэ эхилһэн юумэнэйнь ушаа үгыдэ түрүүлэгшэдээ ойлгуулжа, ажахыда туһатай уялгануудые барюулха болоо һалана.

Зүгээр тиимэ гээгдэнги бодолтой түрүүлэгшэ Гомбо Галданович өөрынгөө үүргэ һөөл түргөөр ойлгохоор ехино бэшэ гү? Иимэ хүн алар 20 жэл соо колхозые толгойлжо ябаа юм гэжэ гайхахаар. Гэбэшье олоһоо хойнгоо ажалда бэеэ зорюулһан, бэрхэ, хүн зониие шэрүүлжэ ябаһан түрүүлэгшын образые республикын арадай артист Б. Аюшин хамараар наадаһан байна.

Зүжэгые орой дутуугүй гэжэ хэлэхын аргагүй. Залуу дааа юрэл хүниие энеэлгэхэ зорилготой юм гү гэжэ һанагдамаар. Хүниие энеэлгэхэ мүртөө саашань ямар зорилго табигданаб? Энээн тухай шүүмжэлэгшэд, театр шэнжэлэгшэд бэшэхэ юм бэзэ.

Үнгэрэгшэ сезон амжалтатайгаар элбэг, — гэжэ театрай директор, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша **Ц. А. Балбаров** хөөрэнэ. — Ф. Сахировай табиһан Ленинскэ шангай лауреат Л. Леоновой «Ленушка» гэжэ зүжэг СССР-эй арадай артист А. Д. Поповой мүнгэн медальда хүртөө. Режиссёр болон гол рольнуудта наадаһан зүжэгшэдтэ энэ шан Москва хотодо барюулагдаа. «Ленушкаһаа» гадна, үшөө шэнэ зургаан зүжэг табиһан байнабди...

Табигдаһан зүжэгүүдые темээрнь илгажа харахада, дэлхэйн классикын абдарһаа агууехэ драматург В. Шекспирэй «12-дохи һүниие» харуулһан байна.

Мүн аха дүү Хальмагай республикын уран зохёолшо А. Балакаевай «Эхын нангин зүрхэн» гэжэ үльгэр домогой аялгаар бэшэгдэһэн зүжэг харагшадта илангаяа һайшаагдаһан байна.

Гэбэшье мүнөө үе сагые, мүнөөнэй хүнэй образ, тэрэнэй үзэл бодолые, ухаан сэдьхэлэйнь болбосоролые, тэрэнэй эрилтые харуулһан зүжэгүүд бидэндэ тон хэрэгтэй, ойлгосотой. Һайнаар табигдаһан тиимэ зүжэгүүд залуушуулай хүмүүжүүлгэдэ тон хэрэгтэй бшуу. Ушар иимэһээ театрай олонхи зүжэгүүдэй бидэнэй һууһан сагые, хүнүүдые, хэрэгүүдые харуулһаниинь һайшаамаар. А. Вампиловай «Нёдондо зун Чулимскда», А. Софроновой «Хүсэтэ һалхин», Д. Эрдынеевэй «Эртын хюруу» гэхэ мэтые тэрэ тоодо нэрлэе.

«Эртын хюрууе» улаан-үдынхид яһала һонирхожо угтаһан байна. Юуб гэхэдэ, литературада дуратай-шуул буряад,ород хэлэн дээрэ «Дружба народов», «Байгал» гэжэ журналнуудта толилогдоһон, мүн амяараа номууд болоожо хэблэгдэһэн рассказ, повестьнуудые, һаяхан гараһан «Хүлэг инсагаална» гэһэн романай автор гэжэ Д. Эрдынеевые мэдэхэ байһан дээрэһээ зохёолшын түрүүшын зүжэгөөр һонирхонгүй яахаб. «Эртын хюрууе» Д. Эрдынеев «Энэ наһан» гэжэ повестиингоо удхаар бэшэһэн.

Пьесэ соо хүдөөгэй ажабайдал, залуушуулай ээлдэг һуури, ахамад үетэн залуушуул хоёрой хоорондохи харилсаан, инаг дуранай аялганууд зэдэлэнхэй. Лодой хүбүүн (артист **М. Елбонов**) эхынгээ үбдэхэдэ, институтаа орхижо, түрэл нютагаа бусана. Тоһнто газарынь ехэ хубилаашьегүй, үнеөхил үргэн талаарая нэмжыжэ, зунай сэнгүү сагта бүри һайханаар үзэгдэнэ. Гансал хүнүүд, тэдэнэй харилсаа холбоон хубилаа. Эгээл дүтынь хүнүүд — аба эжы хоёрынь нэгэ гэртэ багтахаяа болёо: эд зөөриин, баян бардамай хойноһоо бүхы бэеэрээ оролдошоһон Тамжид хүгшэнтэеэ (артистка **В. Амханова**), Гэндэн абань (артист **Ц. Пурбуев**) тааража һууха аргагүй болоо. Тиин тэдэнэйдэ Бабуудай дархан (артист **Д. Дондуков**) байрланхай. Тэрэмнай баһа мүнгэнэй хойноһоо ябаһан хүн; харин Лодойн нүхэр хүбүүн Шулуун нютагтаа хото городойхёор шулуун гэрнүүдые бодхосё гэжэ зониие хүлгөөнэ... Түрүүшээр харахада хүдөөдэ аалин намдуу ажабайдал урданайхидаал урдаһаа шанги, теэд тиимэшье жэгдэ номгон бэшэл даа. Тэрэ Шулуун Бабуудай дарханиие олзотой ажалһаань һалгааха гэжэ байна. Шулуун гэрнүүдые барюулжа эхилээ һаань, Бабуудайда хэн модон гэр барюулхаб? Тамжид хүгшэн оролдосотойхон, зөөридэ хомхойхон, үгэ соохоно байха Хонгор басагаар (артистка **М. Зориктуева**) бэри хэхэ түсэбтэй. Лодойн инаг — Жаргал хүүхэн, Бабуудайн басаган ерэжэ, тэрэ түсэбыень эбдэжэ байна ха юм. Ингэжэ зүжэгэй үйлэ эршэдэн хүгжэһөөр, геройнууд хоёр анги болоожо таһарна: шэнэ сагай шэнжэнүүдые дэмжэһэн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Сэсэг Дашиевна (артистка **Д. Чимитова**), архитектор Шулуун (артист **В. Кондратьев**), Жаргал (артистка **Д. Жапхандаева**), харин нүгөө талаһаа хуушанайхяараа һуухаяа тэгүүлһэн Бабуудай Тамжид хоёр. Энэ хоёр харгын бэлшэр дээрэ Лодой — Елбонов тээлмэрдэнэ. Хайшаа, хэнтэйнь, али хүсэндэнь татагдажа ошохонь гээшэб? Энэ асуудал пьесын гол зүрилдөөн болоно.

Зүжэгэй герой Лодойн ажабайдалайнгаа эгээл шухала шиидхэхы шатада байһые, хуушан үзэл бодол дээрэнь шэнэ сэгнэлтын, шэнэ һанамжануудай нэмэгдээд, хоорондоо тэмсэжэ эхилһые харагшадта дамжуулха гээшэ тон хүшэр хэрэг. Тиибэшье М. Елбонов зориһондоо хүрөө. Унайта талаяа хаража уяран зогсоһон гэнэхэн, юушье үзөөгүй хүбүүнһээ эхилжэ, тойроһон зонойнгоо орёо харилсаанууд, зүрилдөөтэ хүсэнүүд соогуур тэнсүүхэн тэмсэжэ хатуужан, хүн боложо гараха гэжэ бидэ этигэнэбди. Мүн энэ зүжэг тухай бэшэхэдээ, Дондок дарханай ролиие гүйсэдхэһэн артист **Ц. Цырендоржиевые** дурдангүй байхын аргагүй. Залуу артист хүдөөгэй буряад үбгэдэй ябадал, хүдэлхэ маягыень, гааһаяа хүхэн-хүхэн, яаралгүйхэнээр хөөрэлдэдэгыень хёрхоор хадуужа абаад, бэлигээрээ гэрэлтүүлээд, гайхалтай тодо образ болгожо шадаа ха юм.

Ингээд хаража үзэхэдэмнай, үндэһэн драматургиһаа хоёрхон лэ пьесэ — «Эртын хюруу», «Залинта аадар» зүжэг болоожо табигдаһан байна. Үсөөн гээшэ ааб даа. Үндэһэн театрай репертуар тон элеэр үндэһэн драматургин байдал харуулдаг гээшэ. Тиибэшье буряад драматурги удаан хүгжэнэ гэжэ бии хэлэхэеэ һананагүйб. «Нүгөө жэлэймнай сезон баһал һонирхолтой байха. Репертуар дээрэнь хүдэлжэ эхилэнхэйбди. Мүнөө дээрээ республикын мэдээжэ драматургнууд Н. Балданогой «Нарата түнгэри», Ц. Шагжинай «Нарһан», залуу зохёолшо Д. Дылгыровэй «Одон минии, хаанабши?» гэһэн зүжэгүүдые хаража үзэжэ байнабди», — гэжэ Ц. А. Балбаров хөөрэнэ.

Эдэ пьесэнүүдые театрай коллектив авторнуудтайнь хамта ерээдүй сезонойнгоо шэмэг болгожо, олониие баясуулха аабза гэжэ найдаад, гастрольнуудтаа амжалтатай ябахыень хүсэе.

Д. ЦЫБЕНОВА,
БГПИ-гэй 3-дахи курсын студентка.

ЯК-42—АГААРАЙ ШЭНЭ АВТОБУС

Генеральна конструктор, Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудай лауреат, Социалис Ажалай хоёр дахин Герой А. С. Яковлевай хүтэлбэрилдэг конструкторска бюродо иимэ самолет зохёогдон бүтээгдэжэ байна.

Нёдондо авиаконструктортай хөөрэлдэһэнөө элихэнээр һананаб. Нютагай агаарай зам харилсаанда таарамжатай гэжэ бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн Як-40 түхэлэй реактивна машиные пассажирска шэнэ самолёдуудай нэгэн гээд тооложо болохо гээшэ гү гээд тиихэдэ асуугаа һэмди. Генеральна конструктор сэхэ харюусахаяа арсаад, халта хүлеэхые гүйгаа һэн. Тиин мүнөө хүсэтэ, түргэн шэнэ самолёдуудай мүндэлжэ байһандань этигэхэ аргатай болообди.

Як-42 түхэлэй самолет үшөө ниидээгүй байһаар. Тиигэбэшье һаань, самолет соогуур ябажа хараа, танилсаабди. Туршадаг заводой хабсаралгын цех соо тиимэ машинын дүрсэ бүтээгдэнхэй. «Душэн хоёрдохинь» «душэдэхидөөл» тон адли байна. Энэ самолет гурбан двигательтэй: хоёрынь — хажуу талаар, нэгэниинь — фюзеляж соо табигданхай. Стабилизаторынь үндэр, дээрэ тодхогдонхой, далинуудынь һүүлдэ дүтэ һуулгагданхай. Зүгөөр Як-40 түхэлэй самолёдойхиһоо юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, далинуудынь сэхэ бэшэ, харин годлиин түхэлтэй юм. Эдэ хоёр машиные зэргэлүүлээд табяа һаа, Як-42-ынь, Як-40-һөө һураггүй бүдүүн, томо. Агаарай шэнэ онгосын фюзеляжай диаметр 1,5 шахуу метрээр үлүү. Машинын утань 15 метрээр үлүү. 100—120 пассажир салон соонь һууха.

Энэ машиные гансал хэмжээгээрээ үлүү ехэ гэжэ хэлэбэл, буруу. Яковлевай конструкторска бюродо заншал болоһон нэгэ ушар эдэ хоёр машиные нэгэдүүлнэ. Эдэ машинанууд эгээлэй юрын, бата найдамтай, досоонь ужам, һаруул, пассажирнуудта ехэл таарамжатай зохид байна.

— Як-40 түхэлэй машинадал адляар Як-42 бүтээгдэһэн байна, — гэжэ генеральна конструктор А. С. Яковлев хэлэбэ. — Иимэ самолет ороной эгээл холын районуудта пассажирнуудые зөөхэдэ таарамжатай юм.

Һүүлэй арбан жэлэй туршада соо манай орон дотор, мүн гадаадада реактивна пассажирска авиаци холын зайда ниидэдэг агаарай томо онгосонуудые бүтээхэ замаар хүгжэжэ байна. Нютагай агаарай зам харилсаанда поршеньто двигательнүүдтэй багашаг машинанууд хэрэглэгдэдэг байгаа. Як-40 хадаа нютагай агаарай лининүүдые реактивна авиациин үе сагта хүргэһэн дэлхэй дээрэхи түрүүшын машина болоно. Бата бэхи, аюулгүй, бага түлишэ гаргашалдаг, ниидэхэ-буухадаа һайн шэнжэ шанартай самолёдуудые бүтээхэ зорилго конструкторнууд үниһөө хойшо урдаа табидаг юм.

— Бүри олон хүниие һуулгаха агаарай «автобус» бүтээхэ хэрэгтэй байгаа, — гээд конструктор хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Ингэжэ Як-42 түхэлэй агаарай шэнэ онгосо мүндэлөө һэн.

Шэнэ машина 1800-һаа 2800 километр хүрэтэр холо зайда ниидэжэ шадаха. Пассажирнуудай һууха креслэнүүд 6—6-гаар зэргэлүүлэн табигданхай.

Як-42 түхэлэй самолёдто һууһан пассажир газарта буугаад, абажа ябаһан юумэеэ хүлеэжэ, үнэтэ сагаа һалгаахагүй юм. Ушар юуб гэбэл, хүн бүхэн юумэеэ хажуудаа табяад, ниидэжэ шадаха. Газар дээрэхи албанай хүдэлмэриһөө дулдыдалгагүй байха гээшэ самолёдой гол шэнжэ шанар болоно.

— В. Лотаревой хүтэлбэрилдэг конструкторска бюрогой двигатель бүтээгшэдтэй холбоо барисаатайгаар ажалланабди, — гэжэ Яковлев хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. — Эдэнэр Як-42 түхэлэй машинада зорюулжа, тус тустаа зургаа хахад тонно татасатай хоёр контурно турбореактивна двигательнүүдые зохёон бүтээгээ. Эдэ двигательнүүд түлишэ тон багаар гаргашалдаг юм. Хоёр шухала ушар тухай түгэсхэлдөө дурдахые хүсэнэб. Конструктор бүхэн һанаһан хэрэгэйнгээ бүтээд байхыень харахя дуратай байдаг гээшэ. Авиацида чертёжһоо эхилээд, түрүүшын пассажирнуудай һуулгагдатар самолёдуудые бүтээлгын болзор хороохо гээшэ - шэнэ самолёдой бүхы түхеэрэлгэнүүдые шэнжэлэн туршаха хүдэлмэри һайнаар табилгаһаа дулдыдадаг юм. Эгээл тиимэһээ машинын узелнуудые, механизмуудые, бүхы түхеэрэлгэнүүдые хабсарган табяад, шэнжэлэн туршаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдагбди.

Алексей ГОРОХОВ,
АПН-эй корр.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР И. Л. КАЛЕКИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой системэдэ олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Улаан-Үдын столовонуудай трестын гурбадахи столовын директор нүхэр **Калекин** Израиль Леонтьевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной майн 30.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон·телеграф·радио

ХАНОЙ

Үнзэгы баяр баясхалан хүргэнэ

ТАСС

Алдарта зам гаталһан совет эрдэм наука коммунизмын материально-техническэ баазэһэ һуури байгуулгада, энхэ зоной байдал һайжаруулгада, СССР-эй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлгэдэ түйлай ехэ амжалта илалта түйлана, бүхы дэлхэйн дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ шухала туһа хүргэнэ гээд «Нян зан» газетэ СССР-эй Наукануудай академиин эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 250 жэлэй ойдо зорюулагдаһан статья толгоо бэшэнэ.

Ленинэй, Октябриин революциин табиһан бата үндэһэн һууриин ашаар совет эрдэм наука хэлбэришэгүй хүгжэнэ. Бэеэ даһан байдалай, эрхэ сүлөөгэй ба социализмын түлөө революциин тэмсэлэй дүлэн соогуур үндэлэн хүгжэһэн Вьетнамай эрдэм наукада СССР-эй болон бусад социалис оронуудай научна эмхи зургаануудай зүгһөө аха дүү ёһоной һайхан, ехэ туһаламжа үзүүлжэ байһанайнь түлөө богорхон баясанабди гэжэ статья дотор хэлэгдэнэ.

СССР-эй Наукануудай академиин ойн баяртай дашарамдуулан, Вьетнамай эрдэм наукын ба соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй эрдэм, соёлой ажал ябуулагшадта гүн сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргөөд, ДРВ-гэй ба СССР-эй хоорондын эрдэм ба соёлой харилсаа саг үргэлжэ бэхижүүлхые, хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаа хүгжөөхые хүсэжэ байдагаа мэдүүлнэ гээд «Нян зан» газетэ бэшэнэ. Совет арадай хүгжэлтын, зол жаргалай аша туһада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хангалгын, коммунизмын илалтын аша туһада бүри ехэ амжалтануудые түйлахыень түрүү совет эрдэм наукада хүсэнэбди.

БЕЛГРАД

СКЮ-гэй ЦК-гай пленум

ТАСС

Югославиин Коммунистнуудай Союзай Центральна Комитедэй түрүүшын пленум боложо, Югославиин Коммунистнуудай Союзай X съезд дээрэ абтаһан тогтоолнууд баталагдаһан, 38 хүнһөө бүридэһэн СКЮ-гэй ЦК-гай Президиум һунгагдаһан байна. Удаань СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй түрүүшын заседани болобо. Эндэ СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй Гүйсэдхэхэ комитет һунгагдаа. С. Доланц — Гүйсэдхэхэ комитедэй секретаряар, Ю. Билич СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй Гүйсэдхэхэ комитедэй секретаряар һунгагдаа.

И. Кукоч, М. Месихович, Д. Попович, Д. Ставрев, А. Шукрия ба Д. Видич СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй Гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүнээр һунгагдаһан байна.

ПРАГА

ЧССР-эй правительствын заседани

ТАСС

ЧССР-эй правительствын заседани эндэ болобо. 1975 ондо ЧССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб бэлэдхэлгын Директивэнүүдэй проект энээн дээрэ һайшаагдаһан байгаа.

УЛААН-БААТАР

МОНГОЛ ОРОН ОЙН БАЯРТА БЭЛДЭНЭ

ТАСС

«Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ!», «Гаргаша багатайгаар эрхим шанартай продукци ехээр абаха!» гэһэн уряатайгаар Монгол Арадай Республикын табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн орон дотор үргэнөөр дэлгэрнэ. Промышленностиин, хүдөө ажахын үйлэдбэриин, арадай ажахын бусад һалбаринуудай хэдэн олон мянган хүдэлмэрилэгшэд мүнөө ерэхэ табан жэлэй даалгабаряар хүдэлжэ байнхай. Түмэр замшад, горнягууд, барилгашад, автомобилистнууд, хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд тэдэнэй дунда олон. Өөрынгөө хубиин табан жэлэй түсэбые дүүргэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрэниие Улаан-Баатарай камвольно-сомбын фабрикын бүд нэхэгшэ, МНР-эй ВНХ-гай депутат Б. Гунжилам үүсхэһэн байна.

Республикын ойн дүтэлжэ байһантай дашарамдуулагдан абтажа байһан политико-пропагандистска, соёлой-ниитын хэмжээ ябуулгануудай программа элдэб янзын, үргэн ехэ юм. МНР-эй түүхэ ба экономикоор шэнэ зохёолнуудые эрдэмтэд бэшэнэ, уран һайханай шэнэ зохёолнуудые уран зохёолшод байгуулна, ойдо зорюулагдаһан үргэн экрантай, үнэн ушар харуулһан фильм кинематографистнууд гаргахаар бэлдэжэ байнхай. Капиталис хүгжэлтые алгасан гараһан тушаа, мүн МНР-эй түүхэтэ дүй дүршэлэй асуудалнуудаар научна конференци Улаан-Баатарта эмхидхэгдэхэ юм. Монголой, Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай хани барисаанай эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй уулзалга Монголой ниислэлдэ болохо. Революционно, дайшалхы алдарай газарнуудаар ревсомольцуудай хэхэ 4-дэхи аяншалга, монгол ба совет залуушуулай хани барисаанай ээлжээтэ фестиваль, кинофестивальнууд, элдэб выставкэнүүд гайхамшагта ойдо зорюулагдан эмхидхэгдэхэ байна.

УЛААН-БААТАР

Хүүгэдэй зурагай выставкэ

ТАСС

Хүн, байгаали, хани барисаан ба эб найрамдал — иимэ асуудалнуудта Монголой ниислэл хотын выставкын залнуудай нэгэн соо нээгдэһэн хүүгэдэй уран зурагай заншалта выставкэ зорюулагдана. Үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэртэ зорюулагдажа энэ выставкэ эмхидхэгдэһэн байна.

ПАРИЖ

НЭГЭДЭЛ СААШАДАА БЭХИЖЭХЭ

ТАСС

Зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй холбоое саашадань бэхижүүлхые эрмэлзэжэ байһанаа 1972 оной июньдэ правительственна хамтын программада гар табиһан зүүнэй үзэл баримталдаг гурбан парти — коммунистнууд, социалистнууд, зүүнэй үзэл баримталдаг радикалнууд лаблаба.

Тэмсэлэй үедэ манай нэгэдэл улам бүхэжэн бэхижээ гээд ФКП-гэй Генеральна секретарь Жорж Марше зүүнэй үзэл баримталдаг гурбан партиин эмхидхэһэн баярай үдэшэ дээрэ майн 30-да үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэлээ. Француз общественна гүнзэгы ехээр шэнэдхэн хубилгахын түлөө, француз арадай диилэнхи олонхидой ондоогоор, бүри һайнаар ажаһууха аргатай болохын түлөө президентын һунгалтын үедэ зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүд тэмсэһэн байна гээд тэрэ мэдүүлээ.

Правительственна хамтын программын гол зорилгонуудай түлөө тэмсэлээ зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүд үргэлжэлүүлхэ гээд ФКП-гэй Генеральна секретарь онсолон тэмдэглэһэн байна.

Зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй холбоон саашадаа улам нягтарха гэжэ этигэжэ байһанаа социалис партиин национальна секретарь Пьер Моруа элирхэйлэн мэдүүлээ. Социалистнууд өөрынгөө уялганууды үнэн сэхээр дүүргэхэ гээд тэрэ хэлээ.

Гурбан партиин, бүхы демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэлэй улам ургажа байһые зүүнэй үзэл баримталдаг радикалнуудай хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ Робер Фабр заагаа.

Бидэнэрэй хэһэн бүхы юумэн түүхэдэ орохо гээд үдэшын түгэсхэлдэ үгэ хэлэһэн соцпартиин нэгэдэхи секретарь Франсуа Миттеран тэмдэглээ. Бидэнэр нилээд урагшаа дабшаабди. Эхилһэн хэрэгээ мүнөө бидэнэр эсэстэнь хүргэхэ зэргэтэйбди гээд тэрэ хэлээ.

ЖЕНЕВЭ

ХЭЛСЭЭНДЭ ГАР ТАБИГДАБА

ТАСС

Эндэ Нацинуудай ордоной заседанинуудай зал соо 1973 оной декабриин 21-дэ Дүтын Зүүн зүг тушаа амгалан ёһоной конференци нээгдэһэн юм. Сэрэгэй асуудалнуудые эрхилхэ бүлэгэй заседани энэ оной майн 31-дэ эндэ нээгдэбэ. Тус бүлэг Сириин, Египедэй, Израилиин, СССР-эй ба США-гай түлөөлэгшэдһөө бүридэдэг. Сэрэгүүдые бэе бэеһээнь холодхохо тухай Сири Израиль хоёрой хоорондохи хэлсээндэ заседаниин үедэ гар табигдаа.

Дүтын Зүүн зүг тушаа Женевскэ амгалан ёһоной конференциин хоёр түрүүлэгшэнэр: СССР-эй түлөөлэгшэ — элшэн сайд В. М. Виноградов, США-гай түлөөлэгшэ — элшэн сайд Э. Банкер, тэрэшэлэн ООН-ой Генеральна секретариин орлогшо Р. Гуйер, ООН-һоо Дүтын Зүүн зүгтэ байдаг онсо хүсэнүүдые командалагша генерал-лейтенант Силайсвуо хэлсээндэ гар табилгын үедэ байлсаа.

Сириин талаһаа генерал Тайер, Израилиин — генерал Шафир хэлсээндэ гар табиһан байна.

Хэлсээндэ гар табилга Дүтын Зүүн зүг тушаа Женевскэ амгалан ёһоной конференциин хүдэлмэриие саашадань үргэлжэлүүлхэ, гол шатада — Дүтын Зүүн зүгтэхи бүхы арсалдаа тулалдаае политическэ талаар гуримшуулгада дамжан орохо эрхэ байдал бии болгоно гээд эндэ тэмдэглэгдэнэ.

Гар табигдаһан хэлсээе дүүргэлгэдэ хамаатай асуудалнуудые хаража үзэхын тула сэрэгэй асуудалнуудые эрхилхэ бүлэг июниин 1-дэ ээлжээтэ заседанидаа суглараха.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ТРАКТОР АГТАТАЙ ТАНИЛСУУЛАГША

Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын дунда hургуулиин 200 гаран hурагшад hүүлэй юhэн жэлэй туршада 3-дахи классай тракторист-машинистын үнэмшэлгэ абажа гараhан байна. Энэ жэлдэ 10-дахи классай 52 hурагша иимэ мэргэжэлтэй боложо, hургуулияа дүүргэхэ юм. Энэ хадаа тус hургуулиин хүдөө ажахын машинануудые заадаг багша Мунко Дамбинович Батуевай аша габьяа болоно.

Һаяхан Мухар-Шэбэрэй аймагта командировкоор ошоод ябахадаа, Суулгын дунда hургуули хүрэhэн байгааб. Һургуулиин газаа байhан «ДТ-75» түхэлэй тракторай дэргэдэ сугларhан эдиршүүл хүнэйшье дүтэлhые анхарха сүлөөгүй, ехэл ханамжатайгаар багшынгаа хөөрөөе шагнана. Багшань нигэжэ хэлэбэ: «Шалгалтамнай дүтэлhэн аад, hурагшадтаа тайлбари үгэжэ байнаб. Хүдөө ажахын машина заагшаб даа».

Һүүлдэ ухашалан ойлгон гэхэдэм, хүдөө ажахын машинануудые заадаг багша Мунко Дамбинович Батуев байгаа hэн. Тэрэ 15 жэлэй саада тээ Суулгын дунда hургуули дүүргэхэдээ, тракторист-машинистын үнэмшэлгэ абажа гараhан юм. Тиигээд түрэл нютагтаа нэгэ хэдэн жэлэй туршада механизатораар хүдэлөө. Удангүй түрэл hургуулидаа дахинаа бусажа, эдиршүүлые трактор агтатай танилсуулха багшаар арба гаран жэлэй туршада хүдэлнэ.

М. Д. Батуевай hургажа, механизаторай үнэмшэлгэ барюулhан олохон хүнүүд түрэл совхоздоо ажаллана. Жэшээлхэдэ, тэрэнэй шабинар Василий Пешков, Даба-Цырен Жигжитов, Люба Дамбинова болон бусад трактор агтын залуур баринхай, ханхинуулжа ябадаг.

Гадна, хүдөө ажахын техникэдэ дуратайгаар хүмүүжэhэн hурагшад мүнөө Буряадай хүдөө ажахын институдай механизациин факультедтэ hурана. 3-дахи курсын студент, Ленинскэ стипендиат Николай Овчинников, 4-дэхи курсын студентнэр Николай Ванчиков, Түмэн-Базар Будаев, Дмитрий Гомбожапов гэгшэд Суулгын дунда hургуули дүүргэhэн байна бшуу.

Мунко Дамбинович шабинартайгаа хамhажа, хүдөө ажахын машинануудые шудалха hайн түхеэрэлгэтэй hуралсалай класс эмхидхэhэн юм. Класс соонь ороходо станогууд, стол, стулнууд, гоё hайханаар шэмэглэhэн стендүүд, харуулан ойлгуулха плакадууд, трактор, машинануудай частьнууд дүүрэн, таатай зохидоор табяатай харагдана.

Эдэнэрhээ гадна, «ДТ-75», «МТЗ-50» тракторнууд, «СК-4» комбайн, хоёр плуг, нэгэ сеялкэ, культиватор, лущильник гэхэ мэтэ машинанууд энэ hургуулида бии юм.

Хүдөө ажахын машинануудые hайнаар заадаг байhанайнгаа түлөө Мунко Дамбинович Батуев түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй дүнгөөр «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаhан байна.

Энээгээр урмашаhан багша мүнөөшье яhала hайнаар хүдэлжэ байнхай.

Ч-Д. БУДАЕВ,
багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай методист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Суулгын дунда hургуулиин хүдөө ажахын машинануудые заадаг багша М. Д. Батуев хэшээлээ үнгэргэжэ байна.
Авторай фото.

ЯРУУНАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ:

ТҮРҮҮ МЕХАНИЗАТОР ҺУРАЛСАЛДА ЭЛЬГЭЭГДЭБЭ

«Комсомольский» совхозой парткомой заседани дээрэ Тэлэмбын отделениин эрхим механизатор, коммунист Илья Чимитдоржиевич Батуевые хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэдэг Буряадай техникумдэ hурахаар эльгээхэ гэhэн шиидхэбэри hаяхан баталан абаба.

Механизатор Батуев тус совхоздо 1959 онhоо хойшо трактористаар хүдэлжэ ябахадаа эрхим, бэрхэ мэргэжэлтэ байhанаа харуулжа шадаа юм. Үнгэрhэн үе соогоо нүхэр Батуев олон залуушуулые трактористын мэргэжэлтэй болгожо, ажалай арюун замда табилсаhан байна. Тэрэ совхозойнгоо дирекци, партком, рабочкомой зүгhөө хэдэн удаа шанда хүртэhэн, ВДНХ-да хабаадалсажа ерэhэн байха юм.

А. БАБУШКИН.

ҺУРАГШАДАЙ ҺАЙНДЭР

Нарhата тосхоной стадион дээрэ дунда hургуулида В. В. Куйбышевай нэрэ олгоhондо зорюулагдаhан hурагшадай hайндэрэй жагсаал болобо.

Һургуулиин директор З. Д. Цыдыпов hайндэрэй жагсаал нээхэдээ, багшанар болон түрэлхидэй зүгhөө hурагшадаа амаршалаад, наймадахи, арбадахи классуудай hурагшадай шалгалтануудаа гансал дүрбэ, таба гэhэн сэгнэлтэтэйгээр тушаахыень хүсэбэ.

Удаань hурагшад дуу дуулалдаhаар трибунын урдуур үнгэрнэ. Мүн эрхимээр hурадаг, ниитын хүдэлмэридэ, спортдо, hургуулиин уран hайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг hурагшадта грамота, бэлэгүүд барюулагдаhан байна.

Классуудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, 3-дахи «б», 4-дэхи, 5-дахи «в», 6-дахи «а», долоодохи «б», наймадахи, 9-дэхи «а» классууд түрүү hуури эзэлhэн байба.

Һайндэрэй hүүлдэ спортсмен-hурагшад 60 метрэй зайда урилдаhан, утые харайhан, футбол наадаhан байна.

В. БАЙБОРОДИН.

ЭЭЛЖЭЭТЭ НААДАНДАА ТЭНСЭБЭ

ФУТБОЛ

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоноhоо СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ — наймадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Энэ үдэр Алас-Дурна зүгэй футболистнууд Сибириин хото городуудай стадионууд дээрэ наадаhан байна. Байгша оной түрүүшынгээ наадануудые өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргөөд, ээлжээтэ уулзалгануудаа Сибириин хото городуудаар үнгэргэхөөр мордоhон манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд hайнаар наадажа, футболдо дуратайшуулаа баясуулба. Хэнэйшье мэдэhээр, айлшаар ошоhон гү, али ерэhэн футболистнууд талмайн ээдтэ шүүгдэхээл hанадаг бээзэ. Харин манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд мүнөө үнгэргөөд ябаhан дүрбэн наадандаа (Сибириин городуудаар айлшалхадаа) нэгэшье командада шүүгдэнгүй, дүн хамта абажа боломоор найманhаа табан очкотой, нютагаа бусажа ерэбэ. Энэнь яhала hайшаалтай дүн бэшэ гү? Майн 18-да Томскын «Торпедо» командатай тэдэнэй стадион дээрэ наадахадаа, 0:0 тоотойгоор тэнсээ hааб даа. Удаадахи наадандаа Красноярскын футболистнуудые өөрынь стадион дээрэ 2:0 тоотойгоор «бүдэрүүлээ» бэлэй. Мүн Прокопьевскын «Шахтер», Барнаулай «Динамо» командануудтай наадахадаа хоёр уулзалгадаа 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ, дүн хамта табан очкотой ерэбэ ха юм.

Үглөөдэр — июниин 3-да манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд РСФСР-эй дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө 1/32 хахадай наада эхилхэнь. Энэ наадан Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үдэшын долоон часhаа эхилхэ юм.

Айлшаар манайда Урда-Сахалинай «Сахалин» команда ерэхэ байна.

«Сахалин» командын футболистнууд манай зонодо наададаг бусад командануудта орходоо эгээл залуу командануудай нэгэн юм. Тиибэшье hаа, дүршэл ехэтэй командануудhаа дутуугүйгөөр наадажа, зоно соогоо дундуурхи hууринуудые эзэлдэг байhан. Жэшээнь, 1971 ондо «А» класста түрүүшынгээ жэлдэ наадахадаа, хорин командануудай дундаhаа арбадахи hуури эзэлээ hэн. 1972 ондо зоно соогоо хоёрдохи hуури эзэлhэн аад, хойто жэлдээ юhэдэхи hуурида гараhан байгаа. Байгша ондо эхилhэн наадандаа «Сахалинай» футболистнууд бирагүй байдалтай. Үнгэргөөд ябаhан табан уулзалгын дүн нимэ: Омскын «Иртыш», Хабаровскын СКА командануудтай тэнсэhэн, Владивостогой «Луч», Новосибирскын «Чкаловец», Курганай «Зауралец» командануудта шүүгдөөд ябана.

РСФСР-эй дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө эхилhэн түрүүшынгээ наада өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэhэн «Сэлэнгэ» командын футболистнууд ээлжээтэ календарайнгаа наада үнгэргэхөөр Эрхүү хото ошохо юм. Энэ наадаанай июниин арба нэгэндэ үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

Манай корр.

ХҮНДЭТЭ ЭРХЭТЭН БОЛОБО

Москва шадар асари ехэ байлдаанай боложо байhан хүшэр хүндэ үе hэн. Ябаган сэрэгэй 97-дохи дивизи Эхэ оронойнгоо ниислэл хото хамгаалалсахаар иишэ асаргдаба. Энэ дивизи 1941 оной июнь hарада Забайкалиhаа асаргдаhан 16-дахи армиин бүридэлдэ ороhон байгаа. Энэ армиие түрүүшээр К. К. Рокоссовский, hүүлдэ И. Х. Баграмян командалаа.

Загарайн аймагай Мухар-Тала нютагта түрэжэ, хүлөө дүрөөдэ хүргэhэн Никифор Самсонович Афанасьев Буряадай хэдэн мянган хүбүүдтэл адли 97-дохи дивизитэй сугтаа Москва шадарай хатуу шэрүүн байлдаануудта эрэлхэг зоригтойгоор тэмсээ. Тэрэ мэргэн буудагша боложо, фашистнарай хойноhоо агнан буудаха дуратай hэн. Энэ хүсэлөө бэелүүлжэ, снайпер боложо шадаhан байна. Никифор Самсонович 243 фашистнарай шархииень хатааhан, тэрэ тоодо 79 офицерые, 4 снайперые усадхаhан байха юм.

Фашистнартай болоhон байлдаануудта эрэлхэг зориг харуулhанайнгаа түлөө Н. С. Афанасьев 1944 ондо Советскэ Союзай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Тэрэ 3,5 жэлэй туршада дайн байлдаанай гал дүлэн соогуур гаража, 11 дахин шархатаhан байна. Никифор Самсоновичой Кенисберг хотодо байхада Илалтын үдэр мандан ерээ бэлэй. Мүн империалис Япондо эсэргүү дайнда хабаадалсажа, Маньчжуриин газар дайда дээгүүр байлдаа.

Ябаган сэрэгэй Суворовой орденто, гвардейскэ Улаан тугта 83-дахи дивизиин (анхандаа 97-дохи дивизи байhан) ветеранууд байгша оной апрельдэ Калужска областиин Думиничидэ үнгэргэгдэhэн 2-дохи слётдо сугларhан байна. Нютагаймнай хүбүүн Н. С. Афанасьев тэндэ уригдаа бэлэй.

Думиничиин городской Соведэй гүйсэдком тогтоол гаргажа, Н. С. Афанасьевые Думиничиин хүндэтэ эрхэтэнээр hунгаhан байна.

О. ЦЫБИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ Н. С. Афанасьев.

Нүхэр В. Г. Филатовайударидадаг Светлинскэ геолого-съемочно парти зунайнгаа хүдэлмэридэ бэлэдхэл хэжэ байна. Коммунис ажалай нэрэ зэргэ зүүhэн энэ коллектив hүүлэй жэлнүүдтэ ажалдаа амжалтатай ябана. Һаяхан В. Г. Филатовта «Аймагай эрхим геолог» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоо hэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр В. Г. Филатов.

А. КЛИМЕНКЫН фото.
Хойто-Байгалай аймаг.

ЖОЛООШОН ЭРХЭЕЭ ХАҺУУЛБА

Сүхэ голой захаар зурыhан дардам харгыгаар «Газ-53» түхэлэй машинын тооhо бурьюулан табижа ябахань харагдаадхиба. Тэрэ машинын дүтэлжэ ерэхэдэ, кабина соонь гурбан хүн hуунхай байба. Энэ үедэ харгы дээрэ дежурлажа байhан инспектор Б. Милюшин гүрэнэй автоинспекциин ниитын инспектор А. Бутаков хоёр тэрэ машиные байлгаха баатай болоо.

— Кабина соо юундэ гурбан хүн hуугаад ябанат? — гэhэн түрүүшын асуудал жолоошонhоо hурагдаба.

— Зэмэтэйбди, хайрлыт, хэшээгыт, — гэжэ байгаад жолоошон гуйба ха.

— Машина жолоодохо гэhэн эрхээ харуулагты, — гээд инспекторнүүдэй эрихэдэнь, тэрэнь иигэжэ харюусаба ха.

— Намда машина жолоодохо эрхэ байхагүй, машина миниишье бэшэ.

Һүүлдэнь мүшхэжэ мэдэн гэhээнь, энэнь «Пограничный» совхозой жолоошон Овсянкин байба. Эдэ гурбан hогтуугаар зайжа ябаhаар инспекторнүүдтэ баригдаhан байгаа. Хатуу харын охиндо «зоригжоод», худалаар хэлэжэ, инспекторнүүдые мэхэлhэн Овсянкин машина жолоодохо эрхээ хоёр жэлээр хаhуулжа, хорин түхэригэй ялада оробо.

Мүн Хяагтын районгой жолоошон Н. Дылгыров, Хяагта хотын хоёрдохи hургуулиин жолоошон Д. Злыгостев болон бусад hогтуугаар машина жолоодожо ябаhаар баригдажа, жолоошоной эрхэгүй болошоо.

Иигэжэ Хяагтын аймагай гүрэнэй автоинспекциин хүдэлмэрилэгшэд, ниитын түлөөлэгшэд hогтуугаар машина жолоодожо ябагшадые саг соонь барижа, усал аюул усадхалсажа ябадаг юм.

А. СУРМАЧ,
ГАИ-гай ниитын инспектор.

Хүршэнэртөө айлшаар

Манай республикын спортсменүүд хүршэ Монголой Арадай Республикын спортсменүүдтэй хани халуун харилсаа холбоотой болоhоор үнихэнэй.

Байгша оной июниин дүрбэнhөө арбан болотор hур харбалгаар уласхоорондын наадан үнгэргэгдэхэнь. Манай республикын суглуулагдамал командын гэшүүд энэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар замда мордобо. Тэдэнэй дунда hур харбалгаар СССР-эй спортын мастернууд Аркадий Бутхаев, Дансаран Дансаранов, Анатолий Гармаев, Бадмажап Цыбиков, Людмила Рандина, Светлана Тараскина, Сэсэгма Будажапова, Дэнжит Очирова гэгшэд бии.

Уласхоорондын энэ мүрысөөндэ Совет, Монгол оронуудай спортсменүүдhээ гадна, социалис оронуудай hур харбагшад хабаадалсаха юм.

В. ЦЫБИКДОРЖИЕВ.

БОЛОҺОН УШАР

ДҮРБЭН ХҮЛТЭ «ХУЛГАЙШАН» БАРИГДАБА

Арбан долоотой хүбүүн Валерий Бадмаевай эхэ, эсэгэ Улаан-Үдын аймагай «Байкал» совхозой 860 түлгэ харууhалжа, Тапхар гэжэ газарта үбэлжэhэн байна.

Валерий 8-дахи класс дүүргэмсээрээ эхэ эсэгынгээ ёhотой туhалагшань болобо. Тэрэ үбэлдөө, хабартаа хонидоо хээрын бэлшээридэ гаргажа адуулдаг hэн. Энэ үдэршье эртэлжэ бодоhон хүбүүн хонидоо туужа, бэлшээридэ гараба. Хабарай хара hалхич улеэжэ, харалган үдэр болохоор забдаба.

Гэнтэ гурбан шоно гурбан зүг тээhээнь гаража ерээд, хонидтонь hэмээхэн маряажа ябаба. Ургы сэсэгэй, зүлгэ ногооной охиндо hогтоhон хонид юунэйшье болохоёо байhые тухайлнагүй.

Валерий хүбүүн балайшье мэгдэжэ айнгүй, нюргандаа үргэлжэ ябаhан бага hомотой буугаа абажа, хээр мориндоо мордоод, дүрбэн хүлтэ «хулгайшадые» намнажа оробо. Теэд эрэ шононь гэнтэ гэдэргээ эрьежэ, дүрбэн хурса hоёогоо ирзайлгаад, хүбүүнэй урдаhаа харайжа ерэбэ. Зоригтой хүбүүн мэгдэжэ тээлмэрдэбэгүй, дээрэ дээрэhээнь гурба дахин буудажа, нэтэрhэн дүрбэн хүлтэ хулгайшанай амииень таhалаа. Нүгөөдэ хоёр арьяатаниинь уула хадын саагуур орогүй зугадажа арилаа hэн.

Иигэжэ эдир хүбүүн зориг түгэлдэр, хёрхо hэримжэтэй байhанайнгаа ашаар ниитын малда добтолhон арьяатаниие саг соонь хаража, нэгыень хороожо үрдеэ.

Алаhан шонынгоо арhа гүрэндэ тушаажа, Валерий 50 түхэригэй шан абаба.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валерий Бадмаев алаhан шонынгоо арhа барьяад байна.
Авторай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда «Һурагшадай зунай амаралта» — түрүү бэшэг. «Эрэлхэг зоригой харгы» — О. Березковой репортаж. Һургуулиие угтуулан. ТАСС-ай hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда Партийна ажабайдал «Тоогой талаар бэшэ, шадабараар» Ц-Д. Жанадарцевай статья. Манай кандидадууд. АПН-эй статья. Редакцида ерэhэн бэшэгүүдhээ.

Гурбадахи хуудаhанда «Ажабайдалай дуунууд» — уран hайханай бүлгэмэй городской харалгаhаа тэмдэглэлнүүд. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда Нютаг нютагай hонин. Спорт. Репортаж.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 3-hаа 9 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Үхибүүдэй хоорой hургуулиин концерт. 18.35 — Спортын hонин. 18.40 — Телевизионно hонин (буряадаар). 19.05 — «Карелиин ой соо» — телеочерк. 19.20 — «Пушкин манай ажаhуудалда» гэhэн дамжуулга. 20.00 — «Опереттэнүүдэй зүжэгүүдhээ» — концерт. 20.30 — «Прогресс» гэжэ программа. СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ойдо. 21.10 — Соносхолнууд. 21. 35 — Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан залуушуулай дуунай конкурск.

ВТОРНИК, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Мүшэхэн» гэhэн октябрятанарта зорюулагдаhан тележурнал 18.35 — «Экран» — телевизионно суглуулбари. 19.35 — «Совет хүнүүдэй дэлхэйн ажабайдал хараанай hанамжа» гэhэн дамжуулга хэгдэхэ. 20.05 — «Яяна» — телеочерк. 20.20 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». 21.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 21.20 — Соносхолнууд. 21.25 — А. Щитов. «Тайга-тайга». Улаан-Үдын телевидениин зүжэг түрүүшынхиеэ харуулагдаха. Забhарлалгын үедэ телевизионно hонин дамжуулагдаха.

СРЕДА, 5.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Шадамар гарнууд» гэhэн дамжуулга үхибүүдтэ харуулагдаха (үнгэтэ). 15.05 — Һүүлэй hонин. 15.15 — «Светлячок» — гэжэ мультфильм үхибүүдтэ харуулагдаха (үнгэтэ). 16.30 — «Хүн ба хуули». 17.00 — «Илга-Иволга» — телевизионно уран hайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 18.05 — Телевизионно hонин. 18.25 — «Байгалай шэмэг» — телевизионно журнал (буряадаар).

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.45 — «Руины стреляют» — телевизионно уран hайханай олон серитэй фильм (1-дэхи сери). 21.00 — 21.10 — Забhарлалга. 21.10 — «Руины стреляют» (2-дохи сери). 22.15 — «Калининска областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Калининска обкомой нэгэдэхи секретарь Н. Г. Корытов дамжуулгада хабаадалсана. 23.00 — Хүгжэмтэ эстафетэ. «Нүхэр дуун». Ростов-на-Дону хотоhоо дамжуулга хэгдэхэ. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.45 — Футболоор СССР-эй кубогай түлөө мүрысөөн. 1/4 хубиин финал. «Спартак» (Москва) — «Заря» (Ворошиловград).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.05 — А. С. Пушкин. «Евгений Онегин». Романhаа бүлэгүүд. РСФСР-эй габьяата артист Я. Смоленский уншана.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Эдиршүүлэй парад» — циркын программа. 19.50 — Оперын хүгжэмэй концерт.

ЧЕТВЕРГ, 6.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — Мультфильмнүүдэй программа (үнгэтэ). «Айболит ба Бармалей». «Приключения Огуречика». 15.00 — Һүүлэй hонин. 15.10 — «Жизнь после боя» — телевизионно-документальна фильм түрүүшынхиеэ харуулагдана. 16.00 — «Алые маки Иссык-Куля» — уран hайханай фильм. 17.35 — А. С. Пушкин «Евгений Онегин». Романhаа бүлэгүүд. РСФСР-эй габьяата артист Я. Смоленский уншана.

Улаан-Үдэ — 18.15 — Телевизионно hонин. 18.35 — «Найдабаритай хүнүүд»

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.45 — «Руины стреляют» — телевизионно уран hайханай фильм (3-дахи сери). 20.45 — 20.55 — Забhарлалга. 20.55 — «Руины стреляют» (4-дэхи сери). 22.00 — «Залуушуул» гэhэн дамжуулга хэгдэхэ. «Шэнэ газарай хабарай hалхин». 23.00 — Ородой агуу эхэ поэт А. С. Пушкинай түрэhөөр 175 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай үдэшэ (үнгэтэ). Кремлиин съездүүдэй ордонhоо дамжуулга хэгдэхэ. Забhарлалгын үедэ «Время» — мэдээсэлэй программа. 02. 00 — Документальна фильм. 02.10 — Фехтованяар СССР-эй чемпионат. Һэлмэ. Шпага. Минскhээ дамжуулга хэгдэхэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.15 — Футболоор СССР-эй кубогай түлөө мүрысөөн. Финалай 1/4 хуби. «Спартак» (Москва) — «Заря» (Ворошиловград) 2-дохи тайм (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Матэ Залка» — телевизионно-документальна фильм. 20.05 — Классическа хүгжэмэй концерт.

ПЯТНИЦА, 7.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — Таабаринууд ба тайлбаринууд» гэhэн дамжуулга үхибүүдтэ харуулагдаха (үнгэтэ). 14.50 — Һүүлэй hонин. 15.00 — «Түрэл аялганууд» (үнгэтэ). 15.25 — «Его зовут Лучо» — Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланда зорюулагдаhан телевизионно-документальна фильм харуулагдаха. Чилиин уран зохёолшо Хосе Мигель Варас оролто үгэ хэлэхэ. 16.35 — Ф. Лист. Оркестртэй наадаха фортепианын хоёрдохи концерт (үнгэтэ). 16.55 — «Мадемуазель Нитуш». — Ф. Эрвейн оперетта (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 18.15 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 18.45 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.45 — «Руины стреляют» — телевизионно уран hайханай фильм (5-дахи сери). 20.50 — 21.00 — Забhарлалга. 21.00 — «Руины стреляют» (6-дахи сери).

Улаан-Үдэ. 22.15 — «Найдабаритай хүнүүд». 22.35 — Түрэлхидтэ зорюулагдаhан хөөрэлдөөн.

«Орбита». 23.00 — «А плюс Б» — залуушуулай программа. 24.00 — «Время — мэдээсэлэй программа. 00.45 — «Урданай жэлнүүдэй киноленгэнүүд». «Хонгорогто даруулhан гэр» — уран hайханай фильм. 01.25 — «Опереттэдэ дуратайшуулда» (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.15 — А. С. Пушкин. «Евгений Онегин». Романhаа бүлэгүүд. РСФСР-эй габьяата артист Я. Смоленский уншана.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Үүрэй сагта саазалагдаба» — уран hайханай фильм. 20.30 — Эстрадна хүгжэмэй концерт. 21.05 — «Ехэ дайнай hүүлээр» — телевизионно документальна фильм.

«Орбита». 22.15 — Уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт (үнгэтэ). 22.30 — «Телевизор харагшадай асуудалнуудта СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев харюусана.

СУББОТО, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй hонин. 13.10 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха (үнгэтэ). 13.40 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 14.10 — «Очевидное — невероятное». 15.10 — «Манай хүршэнэр». А. Родионова «Манай гэрэй дуунууд» (үнгэтэ). 16.00 — «Киевэй хабар» гэжэ искусствын бүхэсоюзна фестивалиин түгэсхэлэй концерт. Киевhээ дамжуулга хэгдэхэ. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.45 — 19.55 — Забhарлалга. 19.55 — В. Панова «Хурим хадаал хурим». Телевизионно зүжэг түрүүшынхиеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 21.30 — «Хани барисаанай ба хүгжэлтын холбоон. СЭВ-эй 25 жэлэй ойдо. 22.00 — Боксоор эдиршүүлэй дунда Европын чемпионат. Киевhээ дамжуулга хэгдэхэ. 22.30 — Эстрадын концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Өөрын нютаг» — уран hайханай фильм (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.40 — «Собачья жизнь» — Чехословакиин телевидениин мультфильм үхибүүдтэ харуулагдаха. 1—13 серинүүд 15.05 — Эстрадын хүгжэмэй концерт. 15.35 — «12 hара» гэhэн мультфильм үхибүүдтэ харуулагдаха. 16.35 — «Алтан эшелон» — уран hайханай фильм.

ВОСКРЕСЕНИ, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй hонин. 13.10 — «Мүнөөдэр — хүнгэн промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй hайндэр». СССР-эй хүнгэн промышленностиин министр Н. Н. Тарасов үгэ хэлэхэ (үнгэтэ). 13.25 — Үхибүүдтэ — «Хонхохон» гэhэн театр (үнгэтэ). 13.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.50 «Хүгжэмтэ киоск». 15.20 — Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.20 — «Совет ороной үхибүүд.» «Олон түмэнэй оюун бэлиг» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхиеэ харуулагдаха (үнгэтэ). Уран зохёолшо В. Пяткявичюс оролтын үгэ хэлэхэ. 16.55 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоhон хүгжэмтэ программа. 17.25 — Уласхоорондын панорама. 17.55 — «Би ба минии хүршэнэр» телевизионно уран hайханай фильм (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — забhарлалга. 19.40 — Уhа руу дэбхэрэлгээр СССР-эй кубогай түлөө мүрысөөн. Волгоградhаа дамжуулга хэгдэхэ. 20.10 — СССР-эй арадай артистка Г. С. Улановагай ССР Союзай Ехэ театрта наадажа эхилhээр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). Забhарлалгын үедэ «СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта угтуулан» гэhэн дамжуулга болохо. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Һүниин мотоциклист» — уран hайханай фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.40 — «Зуруулай торхо cooho гараhан хүбүүн» — теле-зүжэг үхибүүдтэ харуулагдаха. 14.55 амаралгын концерт. 15.25 — «Ургын hалбаржа байхада» — уран hайханай фильм.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.50 — СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Эрхүүгэй округhоо депутадта кандидат М. А. Ясновтой уулзалга. Оперо ба балетэй театрhаа дамжуулга хэгдэхэ. 14.25 — Үхибүүдтэ — «Хонхохон» гэжэ театр (үнгэтэ). 14.40 — «Танай газета» гэhэн телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоhон хүгжэмтэ программа. 15.10 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.10 — «Манай хүршэнэр». А. Трушкин. «Редкий случай с интересным человеком» (үнгэтэ). 16.55 — Футболоор уласхоорондын уулзалга. Болгариин, Англиин суглуулагдамал командануудай наадан. Болгариhаа дамжуулга хэгдэхэ. 17.40 — «Уласхоорондын hонин». 18.10 — «Футболоор уласхоорондын уулзалга дамжуулгын үргэлжэлэл. Болгари — Англи. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забhарлалга. 19.40 — «Новые большие неприятности». Ехэшүүлдэ зорюулагдаhан мультфильм (үнгэтэ). 19.50 — Уран hайханай гимнастикаар СССР-эй чемпионат. Минскhээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 20.35 — Телевизор харагшадай асуудалнуудта СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев харюусана. 21.05 — «Сэнхир галханууд» — Майн 1-нэй программа дабтагдаха (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Бальзагай сэл дуран» — телевизионно уран hайханай фильм. 7-дохи сери. — «Сулеэрэлгэ» (үнгэтэ). 01.25 — Камерна хүгжэмэй концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.40 — «Латвия в калейдоскопе» — телевизионно документальна фильм. 19.30 — «Богото үдэрэй ута зам» — уран hайханай фильм. 21.10 — Амаралтын концерт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной июниин 2. 4-дэхи хуудаhан Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03421. Заказ № 0044